

Sport i školski uspjeh učenika nižih razreda osnovne škole

Kožuhar, Lara

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:162:630084>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-01**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

Sveučilište u Zadru

Odjel za nastavničke studije u Gospiću

Sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij

Učiteljski studij u Gospiću

Lara Kožuhar

**Sport i školski uspjeh učenika nižih razreda osnovne
škole**

Diplomski rad

Gospić, 2024.

Sveučilište u Zadru
Odjel za nastavničke studije u Gospiću
Sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij
Učiteljski studij u Gospiću

Sport i školski uspjeh učenika nižih razreda osnovne škole

Diplomski rad

Student/ica:
Lara Kožuhar

Mentor/ica:
Dr. sc. Denis Jurković

Gospić, 2024.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Lara Kožuhar**, ovime izjavljujem da je moj **diplomski** rad pod naslovom **Sport i školski uspjeh učenika nižih razreda osnovne škole** rezultat mogea vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mogea rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mogea rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Gospić, 31. listopada 2024.

POSVETA

Ovaj rad posvećujem svojim djedovima koje sam izgubila tijekom svog sveučilišnog putovanja.

Draga obitelji, prijatelji i profesori, primite moje iskrene zahvale za podršku koju ste mi pružili tijekom proteklih pet godina.

Mama i tata, hvala vam što mi nikada niste uvjetovali što u životu moram raditi i tko trebam postati; to je najljepši dar kojega dijete može dobiti.

Matej, hvala ti što si me čekao.

Darac, uspjela sam.

“Vi, prekrasni ljudi... S vama mogu cijelu noć biti budan i sanjati na nogama, sanjati na nogama...”

SAŽETAK

Sport je aktivnost koja je važna za razvoj čovjekove tjelesne sposobnosti i rekreacije, a temelji se na igri. Osim što je koristan za fizičko zdravlje, doprinosi razvoju socijalizacije te razvoju stvaralačkih vještina i stjecanju radnih navika. Kod djece osnovnoškolske dobi sport je vrlo važna aktivnost zbog pozitivnog utjecaja na cjelokupan razvoj, osobito na razvoj samopouzdanja. U ovom je istraživanju korišten anketni upitnik kojim su se prikupljali sociodemografski te odgojno-obrazovno-socijalni podaci. U ispitivanju je sudjelovalo 248 učenika; 150 učenika iz Gospića te 98 učenika iz Garešnice, odnosno 53 % dječaka i 47 % djevojčica. Cilj istraživanja bio je ispitati povezanost bavljenja sportom sa školskim uspjehom, odgojnim aspektima razvoja i socijalnim ponašanjima. Na temelju provedenog istraživanja dobiveni su rezultati koji ukazuju na to da postoji statistički značajna pozitivna povezanost između učenikovog aktivnog bavljenja sportom i njegovog školskog uspjeha, osobito na području matematike i stranog jezika. Nadalje, pokazalo se i da postoji pozitivna statistički značajna povezanost između bavljenja sportom i razine popularnosti u razredu te veličine grupe prijatelja. Naposljetku, uočeni su i odgojno negativni aspekti bavljenja sportom. Naime, pokazalo se da postoji statistički značajna pozitivna povezanost između bavljenja sportom i učestalijeg kašnjenja na nastavu te slabijeg zalaganja na nastavi. Rezultati ovoga i sličnih istraživanja mogu poslužiti za izradu smjernica za poboljšanje uvjeta u odgojno-obrazovnim ustanovama u kojima se školuju aktivni sportaši, a mogu se promatrati i kao bitan pokazatelj smjera prema aspektima u kojima bi se trebalo pridavati više pažnje u radu s učenicima koji se bave sportom. Preporuka je, u svrhu preciznijih rezultata, ovakva istraživanja provoditi i u sportskim klubovima uzimajući u obzir bave li se učenici individualnim ili grupnim sportovima.

Ključni pojmovi: odgojne vrijednosti, socijalni odnosi, sport, školski uspjeh, učenici

SUMMARY

Sport is a playing-based activity that is important for physical development and recreation. In addition to taking care of physical health, it also contributes to socialization and the development of creative skills and the acquisition of work habits. Sports are significant for primary school children because they develop self-confidence and have a positive impact on their overall development. In this research, a survey questionnaire was used, which consisted of a socio-demographic questionnaire and an educational-social questionnaire. Data were collected for a total of 248 pupils, 150 pupils from Gospić and 98 pupils from Garešnica, of which 53% were boys and 47% were girls. The study aimed to examine the connection between sports and school success, educational aspects of development and social behaviour. Based on the conducted research, results were obtained that indicate that there is a statistically significant positive correlation between the student's active involvement in sports and his success in the field of mathematics, foreign language and overall school success. In addition, it has been shown that there is a positive statistically significant correlation between playing sports and the level of popularity in class and the size of friends group. Finally, it has been shown that there is a statistically significant positive correlation between playing sports and more frequent lateness to school and weaker commitment to class, which can be understood as an educationally negative aspect of doing sports. The results of this and such research can serve as a guideline for improving the conditions in which active athletes are educated, but also as an indicator of the direction in which more attention should be paid to some aspect of working with these children. The recommendation would be, for more precise results, to conduct such research in sports clubs, but also concerning students who are engaged in group and individual sports.

Key words: educational values, social relations, sport, school success, students

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. TEORIJSKA POLAZIŠTA	2
2.1. Pojam i definicija sporta.....	2
2.2. Pedagogija sporta.....	2
2.3. Sport i zdravlje	4
2.4. Socijalne i psihološke dobrobiti bavljenja sportom.....	5
2.5. Motivacija i samopouzdanje u sportu.....	6
2.6. Obitelj i sport	8
2.7. Suradnja djeteta-roditelj-trener	9
2.8. Izvannastavne i izvanškolske aktivnosti	13
2.9. Sport i školski uspjeh učenika nižih razreda osnovne škole	14
3. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	15
3.1. Cilj i hipoteze istraživanja.....	15
3.2. Sudionici i postupak istraživanja	15
3.3. Instrumenti	15
3.4. Rezultati istraživanja	16
3.5. Rasprava i zaključak.....	28
4. POPIS LITERATURE.....	30
5. POPIS SLIKA	34
6. POPIS TABLICA	35
7. POPIS GRAFIKONA	36
8. PRILOZI	37

1. UVOD

Odgojno-obrazovni procesi, bilo formalni, neformalni ili informalni, prate čovjeka kroz cijeli život. U njima sudjeluju mnogobrojni činitelji: obitelj, odgojne i kulturne ustanove, a u posljednje vrijeme veliku ulogu ima odgoj u slobodnom vremenu. Slobodne aktivnosti podrazumijevaju vrijeme koje se može ispuniti aktivnostima prema osobnim željama i zanimanjima kako bi se zadovoljile individualne potrebe i razvile sposobnosti pojedinca (Vukasović, 2001).

Djeca se vrlo često u svoje slobodno vrijeme odlučuju na razne aktivnosti u kojima odmaraju od svakodnevnih obveza te razvijaju svoje sposobnosti. Sport je jedna od vrlo čestih aktivnosti koju djeca odabiru za provođenje slobodnog vremena. Kroz sportske aktivnosti razvijaju se sklonosti i potrebe pojedinca, različite sposobnosti, osobito spretnost i samostalnost. Također, bavljenje sportom potiče obogaćivanje kulturnoga života pojedinca te pozitivno utječe na moralne odlike osobnosti (Vukasović 2001).

Sport je djelatnost koja je važna za razvoj tjelesnih sposobnosti i rekreaciju, a temelji se na igri. Osim što se brine o fizičkom zdravlju, sport doprinosi i razvoju socijalizacije, društvenosti, stvaralačkih vještina te stjecanju radnih navika. Kod djece osnovnoškolske dobi sport je naročito važna aktivnost jer pozitivno utječe na cjelokupan djetetov razvoj, osobito na razvoj samopouzdanja. Kako bi se potaknuo pozitivan razvoj kod djece, osim bavljenja sportom važna je i suradnja osoba koje sudjeluju u odgoju djeteta, a to su uz roditelje, koji su pokretač i temelj u razvoju djece, odgojno-obrazovni djelatnici. Odabirom sporta kreće suradnja s trenerima koji imaju ključnu ulogu u radu s djecom. Suradnički odnos između spomenutih osoba vrlo je važan za razvoj i napredak svakog djeteta. Trener ima vodeću ulogu u radu s mladim sportašima, a roditelji i odgojno-obrazovni djelatnici trebaju surađivati i komunicirati radi djetetove dobrobiti. Uz razvoj vještina i sposobnosti djece, ističe se i važnost njihova razvoja svjesnosti o mogućnostima i sposobnostima te važnost učenja o toleranciji, jednakovrijednosti, prihvatanju i stjecanju radnih navika.

2. TEORIJSKA POLAZIŠTA

2.1. Pojam i definicija sporta

Sport potiče od latinske riječi *disportare* ili *desportare* (eng. *disport* ili *desport*), koja označava zabavu, igru, provođenje i tjelesno vježbanje. Dakle, pojam sport podrazumijeva fizičku aktivnost ili vježbanje ugodnog, živog i dinamičnog karaktera (Malacko, 1986). Nadalje, njemačka riječ *sport* (starofranc. *desport*, prema *de/s/porter*) označava provođenje vremena ili razonodu (Ravnić, 2020). Riječ je, dakle, o zajedničkom pojmu za aktivnosti i tjelovježbe u kojima prevladava natjecateljski duh, briga o tjelesnim karakteristikama i sposobnostima, njihovo provjeravanje i poboljšavanje putem igre, borbe te natjecanja.¹

U području tjelesne kulture kao ukupnog sustava tjelesnog odgoja sporta i sportske rekreacije, područje sporta treba promatrati kao dio čovjekova razvoja i usavršavanja u kojem se mogu očitovati sportske stvaralačke sposobnosti. Spomenute se sposobnosti najbolje mogu očitovati u ranom predškolskom i školskom razdoblju, odnosno u relativno kratkom vremenskom intervalu, od 10 do 15 godina (Malacko, 1986). Tako rečeno, sport je društvena i pedagoška pojava koja je u značajnoj mjeri ovisna i uzrokovana odgovarajućim društvenim razvitkom. Raznovrsne aktivnosti u sportu doprinose osobnoj sreći čovjeka, unapređenju zdravlja, socijalizaciji, društvenosti, razvoju stvaralačkih vještina te održavanju radnih navika (Malacko, 1986).

2.2. Pedagogija sporta

Sport je djelovanje čiji je temelj igra te se na spontan način radi na jačanju ljudske kondicije u dijelu ljudskog kretanja. Kroz određeno razdoblje se sport profesionalizira. Pedagogija sporta i rekreacije usko je vezana s kineziologijom i pedagogijom. Kognicije o elementima i djelovanju ljudskog organizma, načinu rada organizma te granicama i mogućnostima djelovanja preuzete su iz kineziologije. Ostvarivanja spoznaja o odgoju i odgojnom djelovanju preuzete su od pedagogije. Pedagogija sporta i rekreacije bavi se razvijanjem načina za postizanje najpovoljnijeg razvoja djece i mladih koji su uključeni u sport (Lukić, 2004; prema Zulić i Frapporti-Roglić, 2013).

Lukić (2004; prema Zulić i Frapporti-Roglić, 2013) spominje i sljedeće zadatke pedagogije sporta i rekreacije:

¹ Vidi više na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/sport>

1. Pronalaženje novih spoznaja – proučavanje igre kao činjeničnog stanja (npr. kakvi su odnosi između igre i sporta, što je rekreacija, itd.) Igra je prirodna aktivnost koja predstavlja osnovni oblik ljudskog postojanja, stvaralaštva i ostvarivanja ljudskih sposobnosti. U skladu s tim, pedagogija sporta mora otkrivati i pronalaziti odgovarajuće oblike, mjere i količine opterećenja u sportskim aktivnostima kako ne bi došlo do smetnji u zdravlju te korištenju nedozvoljenih tvari. Ljudskom je biću potrebno omogućiti najpovoljniji mogući razvoj i fizičku aktivnost. Nije potrebna izgradnja velikih stadiona te podjela na mali broj aktivnih sportaša jer prema glavnoj zamisli velikog broja sportskih igara i rekreacije potrebna je izgradnja većeg broja malih prostora koji će biti dostupni svima. Javlja se i potreba za postizanjem vrhunskih rezultata, ali do tih rezultata će dolaziti bavljenjem masovnim sportom i rekreacijom. Sport nikad ne bi trebao prelaziti granice optimalnog rada ljudskog organizma budući da takav odnos ne potiče razvoj čovjeka, već vodi čovjekovoj štetnosti;
2. Organizacija i školovanje struke za vođenje velikog broja sportskih aktivnosti;
3. Kontinuirano praćenje provedbe programa i ispravljanje grešaka;
4. Provođenje kvantitativnih i kvalitativnih znanstvenih istraživanja.

Razvoj socijalnih vještina kod djece bitan je radi ostvarivanja socijalnih odnosa s drugom djecom i odraslim ljudima. U grupu socijalnih vještina koje je bitno razvijati u sportu ubrajaju se komunikacijske vještine radi uspješnog poučavanja sportskih vještina, motivacijske vještine, upravljanje skupinom i sl. U usvajanju spomenutih vještina treneru pomaže psihologija sporta i sportski psiholog. Što trener bolje usmjerava socijalne vještine, uspješnije će upravljati i različitim funkcijama koje provodi u ekipi. Vrlo je važna i odgojna uloga trenera prema djeci i mladima koje trenira, tj. mladim sportašima. Trener na djecu utječe odgojno; odgaja ih kao sportaše te kao cjelovite osobe. Razvojem odgoja te odgojnim pitanjima bavi se pedagogija. Odgojna je uloga trenera prenošenje iskustva, znanja o sportu i socijalnih znanja sa starijih generacije na mlađe. Trener je iskusniji i stručniji te prenosi svoja znanja i iskustva na djecu i mlade, prenosi način razmišljanja o životu, načinima ponašanja, odnosima prema drugim ljudima i sl. Zadatak odgoja je učinkovito iskoristiti iskustvo te ga dalje razvijati. Dolaskom novih generacija trenerova se praksa mijenja i usavršava s razdobljem koje donosi nove spoznaje. Iz spomenutog proizlazi kako nove generacije trenera trebaju prilagođavati i oblikovati stare načine rada te usvajati nove načine rada. Kako bi odgojni postupci trenera bili uspješni, trener mora voditi brigu koja su obilježja djece ili mladih s kojima radi (Zulić i Frapporti-Roglić, 2013).

Odgoj je svjesna i namjerna aktivnost, a trener svojim postupcima djeluje svjesno i nesvjesno na sportaše. Mladi sportaši od trenera uče po modelu; ono što vide usvajaju i prenose

na druge (npr. ponašanje trenera na treninzima i utakmicama). Sportaš u odgojnom razvoju nije pasivan sudionik, već je aktivan te o aktivnosti sportaša ovisi i djelovanje odgoja, a ne samo posljedica trenera (Zulić i Frapporti-Roglić, 2013).

2.3. Sport i zdravlje

Cilj je tjelesnoga odgoja očuvanje zdravlja, a zdravlje je osnovni uvjet života. Zdrav organizam preduvjet je za intelektualni, moralni, estetski i radni razvitak, a to su i temeljna odgojna područja. Tjelesni odgoj ima četiri značajna zadatka: zdravstveni, obrazovni, odgojni i rekreacijski (Vukasović, 2001). Autor (2001) navodi da je za normalno zdravstveno stanje ljudskog organizma potrebno osigurati optimalne uvjete, a to podrazumijeva sljedeće: odgovarajuće higijenske uvjete, poštivanje odgovarajućih mjera i sl. Treneri i svi organizatori sportskih aktivnosti moraju brinuti o čistoći prostora (npr. svlačionica, dvorana i sl.) te o vanjskim prostorima u kojima sportaši borave (npr. igralište, stadion, bazen i sl.).

Higijena je znanost o očuvanju zdravlja, a odnosi se na skup pravila i postupaka koji sprečavaju javljanje bolesti te poboljšavaju uvjete života i rada te unapređuju zdravlje i tjelesnu aktivnost odraslih i djece. Također, objekti namijenjeni tjelovježbi trebaju biti opremljeni sanitarnim čvorovima. Podovi u dvoranama i svlačionicama trebaju imati protukliznu podlogu. Budući da sportska igrališta, dvorane i svlačionice često znaju biti izvor bolesti i ozljeda, red i čistoća najbolje su mjere zaštite od istih (Prskalo, 2004).

Najbolji su uvjeti za provedbu treninga na otvorenim prostorima, osobito kada je riječ o treninzima djece. Prskalo (2004) navodi da su prirodni faktori, osobito sunce, voda i svjež zrak važni za normalan razvitak organizma. Provođenje sportskih aktivnosti na svježem zraku treba omogućiti sportašima uvijek kada vremenski uvjeti to dopuštaju. Zdravo i čisto okruženje, zrak i voda sredstva su koja uz fizičko kretanje pridonose boljoj zdravstvenoj situaciji. Utjecaj prirodnih uvjeta na zdravlje naglašava se od najstarijih civilizacija.

Također, sportske aktivnosti utječu na osnovne biološke procese kao što su tjelesni rast, razvitak i jačanje otpornosti organizma. Dobro organiziranim tjelesnim vježbanjem potpomaže se skladnom morfološkom razvitku učenika povećanjem volumena tijela te smanjivanjem potkožnog masnog tkiva, razvijaju se tjelesne sposobnosti, a posebno opće funkcionalne sposobnosti (npr. organi za disanje, krvotok, živčani sustav i sl.). Sve navedeno povoljno utječe na ukupno tjelesno stanje te na daljnji razvitak, a, uz to, organizam se na ovaj način osnažuje i stvara se otpornost na razne bolesti. Stoga, zdravstveni je zadatak osnovni zadatak sportskih aktivnosti, a kroz njega se formiraju osnovne zdravstveno-higijenske navike, ali i navike

kontinuiranog tjelesnog vježbanja s ciljem očuvanja zdravlja i optimalnog tjelesnog razvitka (Vukasović, 2001).

2.4. Socijalne i psihološke dobrobiti bavljenja sportom

Dječji socijalni razvoj usmjeren je na ponašanja, stavove i afekte koji se odvijaju prilikom međusobne komunikacije djece s odraslima i vršnjacima. Osnovna metoda poučavanja ranog socijalnog razvoja razlikuju se u odnosu na naglasak, koji se odnosi na evolucijske razvojne korijene, utjecaj okoline i učenja te kognitivno-razvojne modele (Brajša-Žganec, 2003).

Obiteljski odnosi u najranijim godinama života, a naročito u prve dvije, kada je socijalni razvoj djeteta izuzetno bitan, imaju dugoročan učinak na razvoj djece i u pogledu socijalnog i kognitivnog razvoja, ali i u pogledu osobnosti (Vasta i sur., 1997).

U međusobnim odnosima s ljudima razvija se socijalna kompetencija, a podrazumijeva osjećaje, misli i umijeća. Za napredak u tome području potrebno je uložiti vrijeme, trud, strpljenje te imati razumijevanja. U razvoju socijalne kompetencije u ranom djetinjstvu važnu ulogu imaju roditelji, uža i daljnja obitelj, odgajatelji, prijatelji, poznanici, učitelji, treneri itd., a ona se razvija i kroz razne susrete i interakcije s vršnjacima (Katz i McClellan, 1999). Nadalje, socijalna kompetentnost jedna je od važnijih kompetencija koja se razvija tijekom školovanja. Ona podrazumijeva uspješno djelovanje pojedinca u socijalnom smislu. Njezin je razvoj vrlo složen i cilj je istovremeno uspješno i kvalitetno postizati planirane ciljeve. Često se uspoređuje sa socijalnim vještinama, ali iako imaju zajednička obilježja potrebno je znati razliku. Naime, vještine se tiču posebnih ponašanja osobe (npr. tolerantnost, nenasilno rješavanje sukoba, smislenu komunikaciju i sl.), dok kompetencija određuje način na koji osoba koristi vještine u vlastitome okruženju. Pojedinaac je socijalno sposoban ako ispravno i dobro koristi socijalne vještine, a u isto vrijeme je uspješan u postizanju važnih osobnih ciljeva (Markuš, 2010). Rezultati istraživanja pokazuju da su djeca s razvijenom socijalnom sposobnošću uspješnija u školi i imaju bolje samopouzdanje. Stoga je važno obratiti pozornost na rad odgojno-obrazovnih stručnjaka te ulogu obitelji u razvijanju socijalnih kompetencija djece predškolskog i školskog uzrasta (Župančić i Hasikić, 2020).

Sport je poveznica različite djece sa sličnim interesima, a taj proces povezivanja naziva se socijalizacija. Socijalizacija je dug i složen proces u kojem osoba u interakciji s okruženjem razvija, uči te oblikuje društveno prihvatljive oblike ponašanja i doživljavanja (Oštrić, 2020). Kroz sport dijete razvija svoja uvjerenja, stavove, vrijednosti, navike i običaje. Socijalizacija traje cijeli život te utječe na ljudsko ponašanje i na učenje kulture kroz različite situacije u

okruženju (Klarin, 2006). Autorica (2006) također navodi da se dijete kroz sport uči ponašati prema drugima u vršnjačkoj skupini, poštivati pravila te se uči ponašati u situacijama kao što su poraz i pobjeda. U vršnjačkoj skupini dijete stvara sliku o sebi, usvaja socijalne vještine, uči se pomagati drugima, međusobno dijeliti te surađivati. Kroz razvoj odnosi među vršnjacima se mijenjaju, a promjene u oblikovanju međusobnih odnosa ovise o socijalnim vještinama.

Psihološki principi koji se primjenjuju u okvirima tjelovježbe ili sporta primjenjuju se često u svrhu poboljšanja postignuća. U sportu nije važno pod svaku cijenu pobijediti, nego je bitno ostvariti svoj potencijal kao sportaš. Stoga, vrlo je važno kod mladih sportaša razviti samokontrolu i samopouzdanje. Naime, kvalitetan sportski doživljaj može povećati intrinzičnu motivaciju sportaša bez toga da nužno pobjeđuje (Cox, 1998).

2.5. Motivacija i samopouzdanje u sportu

Motivacija za postignućem podrazumijeva pojam želje ili želje za isticanjem, a to može biti predispozicija za pristupanje ili izbjegavanje natjecateljske situacije. Gledajući fizička obilježja ili spretnost, može se ustanoviti da nije svako dijete za sport, ali unutarnja želja i teški naponi za postizanjem uspjeha vode do cilja. Djeca koja su visoko anksiozna često izbjegavaju situacije postignuća. Jednako tako, ako su očekivanja previsoka ili potvrđivanja rijetka, dijete se povlači iz situacije postignuća. Motivacija za postizanjem uspjeha u sportu povezana je s iskustvima tijekom razvoja djeteta. Pojedina iskustva vode do velike želje za uspjehom, a druga vode do izbjegavanja sporta. Situacija postignuća je situacija u kojoj se očekuje procjena postignuća, a to je redovita pojava u sportu koja se prema Martensu (1982) naziva natjecanje. Natjecanje je situacija postignuća specifična za sport (Cox, 1998).

Sportaši koji imaju veliko samopouzdanje te očekuju uspjeh obično i jesu uspješni. Samopouzdan sportaš ima veliku motivaciju za uspjeh i visoko očekivanje istoga. Ako dijete primjećuje poboljšanje u izvedbi od jednog do drugog pokušaja, ono pretpostavlja da ima povećanu sposobnost te da je kompetentno u obavljanju zadataka (Cox, 1998).

Intrinzična ili unutarnja motivacija proizlazi iz toga da se neka aktivnost odrađuje iz zadovoljstva. Unutarnja motivacija u sportu najbolje je vidljiva kod sportaša koji treniraju iz zabave te koji su zadovoljni zbog znanja koja stječu kroz sportske aktivnosti (Košir, 2023). Zadovoljstvo doživljavaju kontinuiranim usavršavanjem vještina i znanja. Ekstrinzična ili vanjska motivacija odnosi se na mnoge čimbenike koji se nalaze izvan samih sportaša, a češća je kod onih sportaša koji treniraju i natječu se prvenstveno zbog ugleda ili nagrade (Tušak, 2003).

U ranijoj vrtićkoj i predškolskoj dobi dijete je orijentirano na zadatak, a u nižim razredima osnovne škole razvija se ego-orijentacija. U toj situaciji nije dovoljno samo obaviti uspješno neki zadatak, nego taj zadatak mora bolje obaviti od druge djece. Faktori okoline koji utječu na usmjerenje prema socijalnim usporedbama rezultiraju ego-orijentacijom, dok orijentiranost na svladavanje i bolji uspjeh određuje orijentaciju na zadatak. Neka istraživanja pokazuju kako je za razvoj pozitivne samopredodžbe veća korist od orijentacije na zadatak. Primjerice, istraživanje Duda i suradnika (1991; prema Cox, 1998) pokazuje da sportaši koji su orijentirani na zadatak smatraju čin sportskog nasilja manje opravdanim od ego-orijentiranih sportaša.

Djeca i mladi koja imaju sniženo samopouzdanje često imaju i lošiju izvedbu na natjecanju, nisu odlučni u važnim trenucima, previše razmišljaju, nervozni su i ne uživaju sportskim aktivnostima. Samopouzdanje se ne nasljeđuje, nego uči pa se može na njemu i dodatno raditi, tj. učiti kako razmišljati na novi, optimističniji i poželjniji način. Visoko samopouzdanje odraz je sustavno naučenog načina na koji se razmišlja te na koji se percipiraju događaji oko sebe, a kao takvi nisu posljedica genetskog koda za visoko samopouzdanje, nego su naučeni.²

Razvoj samopouzdanja kod djece vrlo je važan. Roditelji, treneri i učitelji moraju osigurati svakom djetetu pozitivno iskustvo. Uspjeh se ne može jamčiti, ali moguće je činiti neke korake kako bi se osiguralo da neuspjeh ne bude dominantan ishod (Cox, 1998).

Roditelji su osnovni pokretač važan za potporu i razumijevanje djece i mladih, a s trenerom mogu rješavati krizne situacije kod djeteta. Također, roditelji mogu nepovoljno djelovati na dijete i uzrokovati više nesporazuma zbog nedostatka poznavanja pravila sporta, prevelikih očekivanja, nesnalaženja u određenim situacijama u sportu i slično. Iz navedenog proizlazi kako je roditelj najvažnija osoba koja mora brinuti o redovnom odlasku djeteta na trening. Treba brinuti u kojoj se skupini dijete nalazi te biti zainteresiran za uspjehe i rezultate koje dijete postiže kroz sportske aktivnosti. Djeca u sportu najbolje pokazuju emocije pa roditelji praćenjem djeteta na treninzima i sportskim natjecanjima mogu bolje upoznati dijete, njegove prednosti i nedostatke (npr. prihvaćanje poraza, ponašanje u skupini, itd.). Roditelji bi trebali poticati dijete i naučiti ga kako se nositi s uspjehom i neuspjehom. Kao primjer ponašanja djetetu trebaju znati ovladati svojim ponašanjem kod izražavanja emocija i doživljavanja djetetovih uspjeha i neuspjeha. Roditeljski postupci, bili oni izravni ili neizravni, mogu ostaviti trag na djetetu, a djeca pamte i očekuju podršku. U suprotnom, kod pojedine djece prisutnost roditelja na treninzima i sportskim natjecanjima može imati negativan utjecaj; dijete će osjećati nelagodu i bit će neuspješno u ostvarivanju rezultata. (Karković, 1998).

² Vidi više na: <https://tksplit1950.hr/wp-content/uploads/2021/01/Osnove-mentalne-pripreme.pdf>

2.6. Obitelj i sport

Pri odabiru sporta za dijete važna je suradnja i savjetovanje sa sportskim stručnjacima (npr. trenerima). Pažljivim promatranjem svojega djeteta i njegovog ponašanja u različitim situacijama te slušanjem onoga što dijete govori, roditelj će sa sigurnošću znati je li dijete više za individualne ili ekipne sportove. Roditelj bi trebao omogućiti djetetu isprobavanje različitih sportova, ali ispravno je djetetu predložiti i sportove u kojima bi, prema procjeni, moglo biti uspješno te koji bi odgovarali djetetovim sposobnostima i psihološkom stanju. Ako dijete promijeni više sportova, sportskih škola ili klubova, to nije razlog za brigu jer djeca u tim slučajevima pronalaze sebe te istražuju koji je sport najbolji za njih. Roditelj je taj koji treba ohrabriti svoje dijete i biti podrška u odabiru. Na primjer, djeci mlađoj od 12 godina puno više odgovaraju sportski programi koji u minimalnoj količini imaju zastupljeno natjecanje i ne stavlja se naglasak na pobjeđivanje, nego na razvoj motoričkih vještina i učenje kroz trening, igru i druženje (Fikuš, 2015).

Veliki broj roditelja zainteresiran je za uključenost u aktivnosti kluba, ali ako je ta uključenost previše visoka, češći su sukobi s trenerom, upravom kluba, ali i s djetetom. S druge strane, ako je roditeljska uključenost premalena, dijete to nerijetko shvaća kao da roditelj nije zainteresiran za njegovu aktivnost i napredovanje u sportu. U skladu s tim, Fikuš (2015) navodi tri stupnja/stila uključenosti roditelja u sportske aktivnosti:

1. Nezainteresirani roditelji u potpunosti su isključeni iz sportskih aktivnosti djeteta, a to uključuje nedolaženje na roditeljske sastanke i nezainteresiranost za sportski napredak djeteta. Dijete je „ovisno“ o treneru jer roditelji nemaju želje za sportom, nemaju strpljenja ili vremena za praćenje sportskih aktivnosti. Velika je vjerojatnost da sportska iskustva djece, koja su tako uključena u sportske aktivnosti, budu neugodna i stresna. U tom slučaju dobrobit bavljenja sportom može biti svedena na minimum.
2. Podržavajući roditelji vrlo su dobro upućeni o budućim natjecanjima i većini događanja u klubu te se trude biti podrška treneru ne ometajući pritom njegov posao te redovno plaćaju članarinu klubu. Ta vrsta roditelja ne očekuju da njihovo dijete igra svaku utakmicu ili većinski dio utakmice, nego im je primarni cilj zabava djeteta na treningu, stjecanje novih prijatelja te učenje kroz sport o izazovima i načinima suočavanja s istima.
3. Fanatični/zaneseni roditelji žele da njihovo dijete bude sportska zvijezda. Takvi roditelji bili su ili jesu sportaši sa uspješnom sportskom karijerom pa imaju preveliku težnju kako bi se nastavila obiteljska sportska tradicija te svoje dijete potiču na

natjecanja i pobjede. Uglavnom su prisutni na većini treninga ili utakmica, glasni su, komentiraju odluke trenera i sudaca te vole da se uočava njihova prisutnost na sportskim natjecanjima.

Gledajući iz druge perspektive, bavljenje sportom jedan je od bitnih činitelja psihičkog i fizičkog zdravlja djece te odraslih. Igra i sport sastavni su dio života ljudi bez obzira u kojoj se životnoj dobi nalaze te kojem društvenom položaju pripadaju. Sport predstavlja opće ljudsko dobro te ima prepoznatljiva svojstva čovjekove kreativnosti. Sklonost prema sportu, želja i zadovoljstvo u širenju mogućnosti, spontanost i zainteresiranost za natjecanjem, imaju u sportu posebnu snagu, a to je vrlo važno za mlade sportaše. U prijašnjim godinama razdoblje djetinjstva predstavljalo je najaktivniji dio života ljudi. Danas su pak djeca zaokupljena računalima, tabletima, mobitelima, televizijom te samim time ne izazivaju dovoljno podražaja za kvalitetan razvoj mišićno-skeletnog sustava. Neka istraživanja pokazuju kako većina djece ne može podnijeti zahtjeve sportskih igara čiji su sudionici (Krželj, 2009).

U posljednje vrijeme sve se veći broj djece podvrgava intenzivnim treninzima i natjecanjima na visokoj razini od rane dobi. Iako tjelesni trening može poboljšati zdravlje, mnogi se zbog njega ozlijede. Svakako, nedostaju pažljivo kontrolirane studije o učincima rutina treninga iz djetinjstva (Maffuli i sur., 1992).

2.7. Suradnja djeteta-roditelj-trener

Kako je spomenuto, obitelj je temelj za stvaranje zdravih razmišljanja o sportu i zdravog načina života kod djeteta, a suradnja roditelja, trenera i djeteta ključna je u najpovoljnijem djelovanju i razvoju mladih sportaša (Fikuš, 2015).

Tri su važne skupine koje su odgovorne za samopouzdanje i unutarnju motivaciju mladih sportaša. U to su uključeni sudionici, učitelji, treneri/sportski voditelji te roditelji sudionika. Na temelju brojnih istraživanja zaključuje se da su neki od najčešćih razloga za sudjelovanje u sportu sljedeći (Cox, 1998):

1. Potreba za učenjem i stjecanjem novih vještina i poboljšanjem već usvojenih vještina;
2. Potreba za zadovoljstvom u sportu;
3. Potreba za tjelesnom uvježbanošću i dobrim zdravljem;
4. Potreba za zadovoljstvom u izazovu i uzbuđenju prilikom sudjelovanja i natjecanja;
5. Potreba za zadovoljstvom u ekipnoj skupini i druženju s prijateljima.

Treneri ili učitelji i organizatori sportskih aktivnosti za djecu i mlade koja se održavaju u školi ili izvan škole, odgovorni su za organiziranje ugodne atmosfere i okruženja za rad sportaša. Okruženje treba biti poticajno radi usmjerenosti na zadatak i svladavanja cilja, a

povezano je i unutarnjom motivacijom. Okruženje koje je usmjereno na ego-orijentaciju povezano je s umanjenom unutarnjom motivacijom. Trener/učitelj može osmisliti prikladno okruženje koje je važno za razvoj i podršku samopouzdanja te razvoj unutarnje motivacije sudionika nekog sporta.

Kao primjer može se uzeti TARGET program. Cox (1998) navodi kako navedeni program predstavlja uvjete okoline koji dovode do atmosfere svladavanja i usavršavanja te su važni za razvoj unutarnje motivacije, a uvjeti su programa sljedeći:

1. Raznovrsni zadaci omogućuju i usmjeravaju zanimanje za učenje i uključivanje u razne zadatke;
2. Autoritetom se učenicima pružaju prilike za aktivno i kontinuirano učenje te donošenje odluka i provjeravanje vlastitog napretka;
3. Nagrade za sudjelovanje trebaju se usmjeriti na individualan uspjeh i na napredak, a ne na socijalne usporedbe;
4. Potrebno je oblikovanje grupa kako bi učenici mogli usavršavati individualne vještine u suradnji i učenju u skupini;
5. Procjena je važna jer uključuje niz koraka za samotestiranje koji su usmjereni prema trudu i osobnoj uključenosti i radu;
6. Vremensko usklađivanje je kritično u interakciji svih spomenutih uvjeta.

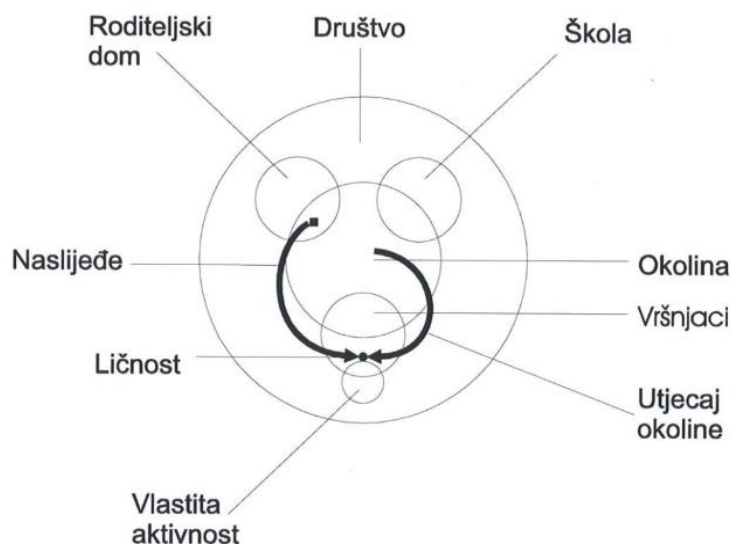
Kod svih je sportaša važno je omogućiti dovoljan broj pozitivnih iskustava jer se tako osiguravaju pozitivni učinci u odgoju te se smanjuje mogućnost odustajanja od sporta. To ovisi o načinu organizacije te strukturi sportskih aktivnosti. Važnu ulogu imaju i postavljeni ciljevi te strategije kojima će se isti postići. Od velike su važnosti vrijednosti i stavovi koji će se poticati te kako će djelovati na nivo privlačnosti sportskog okružja. Pozitivno oblikovanje sportskog iskustva kod mladih sportaša dovodi do pozitivnog djelovanja na njegovu motivaciju i izbor sporta u kojem će se razvijati. Mora se uzeti u obzir da, iako sportski treneri najčešće imaju ispravnu motivaciju za rad s djecom, zasigurno postoje i oni koji nisu svjesni vlastitog utjecaja na djecu (Barić i Horga, 2006). Uostalom, vrlo je važno da se djeca pronađu u sportu te shvate jesu li ili nisu za neku vrstu sporta, dok je naglasak na pobjede i uspjeh nepotreban (Krželj, 2009).

Kao što trener ili učitelj igra važnu ulogu u razvoju unutarnje motivacije i samopouzdanja kod djece, tako važnu ulogu imaju i roditelji. Kao što je spomenuto, mladi sportaši orijentirani su ili na zadatak ili na postignuće. Orijentacija na zadatak vezana je uz visoku unutarnju motivaciju, dok je orijentacija na postignuće vezana uz smanjenu unutarnju motivaciju. Usmjeravanje na zadatak ili ego u većini slučajeva pokazatelj je roditeljskog odnosa prema postignuću. Rezultati istraživanja koje su proveli Winterbottom (1953) te Rosena i

D'Andradea (1959) naglašavaju važnost uloge roditelja u razvoju motivacije za postignuće te su na temelju toga izdvojili sljedeća načela:

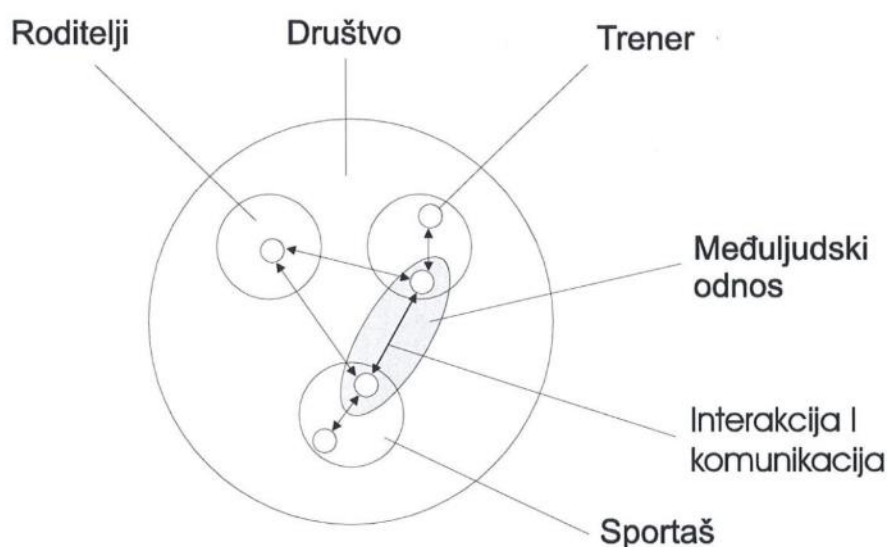
1. Roditelji bi trebali poticati neovisnost kod djece i podržavati želje djeteta prilikom osamostaljivanja.
2. Roditelji, a posebno majke, trebaju biti osjećajni, puni razumijevanja i podržavati dijete.
3. Roditelji trebaju biti utješni prema djetetu u slučaju neuspjeha, straha, poraza, nedostatka hrabrosti i sl.
4. Roditelji trebaju biti svjesni sposobnosti, kompetencije i odgovornosti od strane svog djeteta.
5. Roditelji trebaju pokazivati kako vjeruju u sposobnost djeteta te trebaju odustati od preuzimanja kontrole kod javljanja poteškoća u situacijama svladavanja zadataka.
6. Roditelji moraju dopustiti djetetu brojne pokušaje svladavanja zadataka te ih očekivati i ne brojiti neuspjele pokušaje djeteta nego cijeniti male i uspješne korake.
7. Roditelji trebaju bilježiti i poticati uspjeh djeteta i ne komentirati i zadržavati se na neuspjesima.
8. Roditelji trebaju usmjeriti pažnju na podržavanje djeteta te slušati postojeće probleme i obratiti pažnju na osjećaje te ih razumjeti u takvim i sličnim situacijama.

Odgoj ima djelovanje na razvoj ličnosti pojedinca, a odnosi se na nečiji odgojni utjecaj. Osobnost je pokretljiva organizacija psihofizičkih elemenata pojedinca koji određuju njegovo osobno ponašanje i njegov osobni način razmišljanja. Odgoj se smatra svjesnim i namjernim djelovanjem i samodjelovanjem na razvoj fizičkih i psihičkih osobina te na ličnost pojedinca. Odgoj je svjesna i namjerna aktivnost, ali kao što je već spomenuto, trener svojim postupcima povremeno djeluje na sportaše čak i kada mu to nije namjera. Na razvoj osobnosti kod djece utječe nekoliko činitelja: okruženje, naslijeđe i vlastito djelovanje. Kao što je već navedeno, najvažniji činitelji u okruženju su: roditelji, odgajatelji, učitelji, vršnjaci, sportski treneri i sl. (*Slika 1.*) (Zulić, Frapporti-Roglić, 2013).

Slika 1. Faktori za razvoj ličnosti (Bratanić, 1991)

Treba spomenuti i interakcijsko-komunikacijski aspekt odgoja, a odnosi se na slijed kojeg u najvećoj količini određuje kvaliteta međuljudskih odnosa odgajatelj – dijete, a u sportu trener – dijete sportaš. Interakcijsko-komunikacijski proces temelji se na međuljudskom odnosu trenera i sportaša, koji ne smije biti površan, nego detaljan. Trener i mladi sportaš pokazuju se svim svojim bićem, emocijama, načinom razmišljanja i sl. Kvalitetan odnos zasniva se na suradnji, tj. zajedničkom radu, iako trener i sportaš nisu u tome ravnopravni. Vrlo je važna kvaliteta interakcije i komunikacije trenera i sportaša te njihovo međusobno razumijevanje. Trener mora biti spreman način komunikacije prilagoditi sportašu te imati razumijevanja kako bi mladi sportaš bio spreman prihvatiti sadržaj takve komunikacije. Trener i sportaš moraju biti aktivni u komunikaciji s naglaskom da trener kao stariji ima vodeću ulogu. Svojem ophođenjem i načinom komunikacije trener utječe na sportaša, kao i sportaš na trenera (*Slika 2.*) (Zulić, Frapporti-Roglić, 2013).

2.8. Izvannastavne i izvanškolske aktivnosti

Pojam izvannastavne aktivnosti razlikuje se od autora do autora. Jedna od definicija opisuje izvannastavne aktivnosti kao posebnu vrstu odgojno-obrazovnog rada s učenicima koji je organiziran izvan vremena redovne nastave i temelji se na stajalištima slobodnog izbora učenika (Koraj, 1999).

Izvannastavne aktivnosti odnose se na različite organizacijske oblike okupljanja učenika u slobodno izvannastavno vrijeme u školi. Obilježja izvannastavnih aktivnosti su: kulturno-umjetnička obilježja, športska, tehnička rekreacijska te obrazovna obilježja. Navedenim obilježjima učenici ispunjavaju svoje stvaralačke i rekreativne potrebe te koriste svoje slobodno vrijeme (Cindrić, 1992). Izvannastavne aktivnosti učenicima i učiteljima omogućuju stvaralačko djelovanje te doprinose ostvarenju odgojno-obrazovnih ciljeva i zadataka. Tako se uvažavaju učnički interesi i potrebe, sloboda stvaranja i omogućuje se osobni razvoj učenika. Prema svemu spomenutom, izvannastavne aktivnosti trebaju se temeljiti na slobodi izbora, osobnoj želji za sudjelovanjem te zadovoljstvu bavljenja određenim aktivnostima koje razvijaju individualni razvoj učenika (Cindrić, 1992).

Izvannastavne aktivnosti mogu se povezati sa svakim nastavnim predmetom ili nekim projektom, a mogu imati i interdisciplinarno obilježje, mogu biti u ulozi socijalnog učenja, javnog prikazivanja i poticanja dječje igre te aktivnosti (Mendeš, 2010). Sve su škole obavezne organizirati izvannastavne aktivnosti brinući o interesu i potrebama učenika. Temelj za održavanje izvannastavnih aktivnosti nalazi se u *Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* i *Nastavnom planu i programu za osnovnu školu*. Naime, u 28. čl. *Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* navodi se da godišnji školski kurikulum utvrđuje dugoročni i kratkoročni nastavni plan i program s izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima. Godišnji izvedbeni kurikulum donosi se na temelju nacionalnog kurikuluma i nastavnog plana i programa.

S druge strane, izvanškolske aktivnosti se odnose na organizacijske i programske oblike okupljanja, bilo da se radi o različitim društvima, klubovima ili raznim institucijama izvan škole (Cindrić, 1992). Njih izvodi neka druga ustanova, udruga ili klub u partnerstvu sa školom ili samostalno te predstavlja poveznicu između škole i društvene sredine. Sudjelovanje u izvanškolskim aktivnostima pozitivno djeluje na razvoj učenika, a aktivnosti provode određene programe rada te na taj način ostvaruju pedagoški utjecaj na djecu i mlade (Valjan Vukić, 2016). Autorica (2016) navodi da se spomenute aktivnosti u literaturi ubrajaju u različite

organizacijske oblike u kojima se odvija rad izvanškolskih aktivnosti. Neki od spomenutih organizacijskih oblika su: društvo, udruženje, zajednica, klub, zbor, grupa, skupina, organizacija, zadruga i sl.

2.9. Sport i školski uspjeh učenika nižih razreda osnovne škole

Odnos između sporta i uspjeha u školi izaziva brojne rasprave. Studije su pokazale proturječne rezultate pri potvrđivanju povezanosti akademskog uspjeha s tjelesnom aktivnošću i sportom. Istraživanje koje su proveli Pestana i sur. (2018) pokazuje da tjelesno aktivni učenici imaju veću vjerojatnost da će postići bolji akademski uspjeh u usporedbi s onima koji su nedovoljno aktivni i tjelesno neaktivni. U motoričkoj izvedbi, učenici koji su pokazali bolje rezultate u testu agilnosti i snage u donjim udovima postigli su bolju akademsku izvedbu. Nadalje, studenti sportaši nisu pokazali lošiji akademski uspjeh u usporedbi s nesportašima te su tjelesno aktivni studenti imali pozitivan odnos s boljim akademskim uspjehom.

Pregledom empirijskih istraživanja utvrđeno je da motivacija za sudjelovanje u sportu mladih uključuje odnos između sportaša, trenera i atletskog okruženja. Sportaš s visokom samopercipiranom sposobnošću izvođenja neke vještine motiviran je za sudjelovanje. Povratna informacija trenera o sportaševoj izvedbi potiče njegov autonomni rast. Sudjelovanje u sportu također može pozitivno utjecati na moral ako je iskustvo međuljudsko, sudionici međuovisni i postoji prilika za dijalog i pregovore. Studije također pokazuju da sudjelovanje u sportu, u kombinaciji sa školskim uslugama i aktivnostima vodstva, može povećati akademska postignuća (Chambers, 1991).

Društveno okruženje u kojem pojedinac odrasta snažno utječe na oblikovanje vrijednosti i stavova. Neizravne poruke koje dijete kontinuirano dobiva od obitelji, škole i vršnjaka utječu na dijete i njegov razvoj. Okruženje u kojem djeluju sportski klubovi i treneri i u kojem se mladi sportaš razvija ima mogućnost promjene te moć kontinuiranog utjecaja na stavove i razmišljanja pojedinca, skupine te društva u cjelini. Sportski stručnjaci mogu koristiti različite načine interakcije s institucijama, zajednicom i ostalim sudionicima koji su uključeni u rad s djecom. Također, mogu ih osvještivati o društvenim vrijednostima i važnosti sporta. Od velike je važnosti osigurati rad sportskih škola i klubova, dodatno educirati sportske stručnjake te održavati kontinuiranu suradnju s obitelji, školom, medijima, trenerima, itd. (Milanović, 2009).

3. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

3.1. Cilj i hipoteze istraživanja

Cilj ovog rada bio je ispitati povezanost školskog uspjeha učenika i njihovog sportskog angažmana u slobodno vrijeme. Odnosno, pokušalo se doznati postoji li povezanost njihovih odgojnih, obrazovnih i/ili socijalnih postignuća ili ponašanja i njihovog angažmana u sportu. Kako bi se ispitali prethodno postavljeni ciljevi istraživanja, postavljene su sljedeće hipoteze:

H1. Postoji statistički značajna pozitivna povezanost između odgojno primjerenih ponašanja učenika i njihovog bavljenja sportom;

H2. Postoji statistički značajna pozitivna povezanost između školskog uspjeha učenika i njihovog bavljenja sportom;

H3. Postoji statistički značajna pozitivna povezanost između socijalno primjerenih ponašanja učenika i njihovog bavljenja sportom.

3.2. Sudionici i postupak istraživanja

Istraživanje je provedeno tijekom svibnja i lipnja 2024. godine. U njemu su prikupljeni podaci za 248 učenika nižih razreda osnovne škole s područja grada Gospića i grada Garešnice. Za potrebe ovog istraživanja osmišljen je upitnik u kojem su učitelji odgovarali na pitanja o svojim učenicima. Na početku upitnika učiteljima je objašnjena svrha i tema istraživanja. Učitelji su bili slobodni odustati u bilo kojem trenutku te je sudjelovanje bilo u potpunosti anonimno, a nijedan odgovor na pitanje nije nudio mogućnost za otkrivanje identiteta učenika. Ispunjavanje upitnika trajalo je 10-15 minuta. Dobiveni podaci obrađeni su programima *MS Excel* i *Statistika 14*.

3.3. Instrumenti

Prikupljanje podataka provedeno je putem *online* upitnika koji se sastojao od:

1. Sociodemografskog upitnika

Sociodemografski upitnik sastojao se od 13 pitanja kojima su ispitani spol, prosječna ocjena učenika, mjesto življenja učenika, bavljenje sportom učenika, status zaposlenja majke i

oca, procjena primanja roditelja, procjena razine odgojno poticajne sredine u kojoj učenik odrasta, suradljivost roditelja sa školom i učiteljem te procjena odgojnih stilova roditelja učenika za koje su se prikupljali podaci.

2. Odgojno-obrazovno-socijalnog upitnika

Za potrebe ovog istraživanja osmišljen je upitnik koji je obuhvatio pitanja o učenikovim odgojnim, obrazovnim i socijalnim ponašanjima, odnosno uspjesima. Upitnikom se pokušalo ispitati zastupljenost pozitivnih ili negativnih odgojnih obilježja učenika (primjer čestice: „Učenik/ca uvijek i na vrijeme ispunjava svoje obveze“), zastupljenost socijalno (ne)prilagođenih ponašanja (primjer čestice: „Učenik/ca uglavnom prvi/a započinje svađu“) te razinu uspješnosti na području usvojenih znanja (primjer čestice: „Učenik/ca je dobar/a u stranim jezicima“). Odgovori na tvrdnje u ovom upitniku Likertovog tipa kreću se od 1 (*uopće se ne slažem*) do 5 (*u potpunosti se slažem*).

Treba napomenuti da je podjela na odgojni, obrazovni i socijalni aspekt proizvoljna i pritom se pokušalo u svaku kategoriju uključiti tvrdnje koje bi ju najbolje opisivale. Ovakva podjela nije rezultat faktorizacije, odnosno kategorije nisu izlučene faktorskom analizom te se kao takve ne bi trebale niti zbirno promatrati. Analiza u ovom slučaju ostaje na razini pojedinih tvrdnji, odnosno čestica, a podjela na odgojni, obrazovni i socijalni aspekt služi lakšem snalaženju među tvrdnjama.

3.4. Rezultati istraživanja

Prije utvrđivanja potencijalnih povezanosti kategorija prema kojima su učenici analizirani u odnosu na njihovo bavljenje sportom, provedena je deskriptivna analiza sociodemografskih obilježja učenika. Rezultati navedene analize vidljivi su u *Tablici 1*.

Tablica 1. Deskriptivni podaci socio-demografskih čimbenika sudionika istraživanja

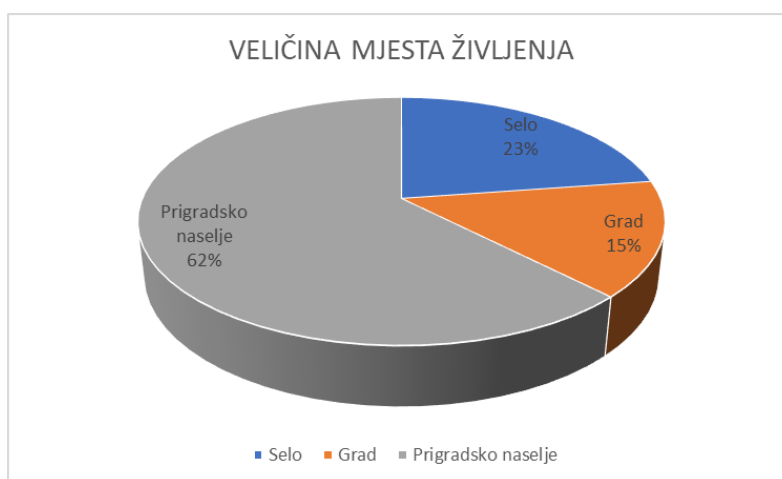
	N	M	SD	C	D	Min.	Max.	Skew.	Kurt.
Mjesto školovanja	248	1,40	,490	1,00	1	1	2	,432	-1,829
Spol	248	1,47	,500	1,00	1	1	2	,114	-2,003
Prosječna ocjena	227	4,31	,813	4,56	5	2	5	-1,081	,3,06
Veličina mjesta	247	2,40	,834	3,00	3	1	3	-,856	-1,019
Sportska aktivnost	248	1,60	,492	2,00	2	1	2	-,397	-1,857
Zaposlenje majke	248	1,93	,269	2,00	2	1	3	-2,788	8,785
Zaposlenje oca	248	2,10	,622	2,00	2	1	6	4,402	21,954
Pros. primanja	248	3,06	,450	3,00	3	1	5	-,006	5,630
Odgojno-obrazovno poticajan dom	248	1,56	,992	1,00	1	1	5	1,875	2,910
Suradljivost roditelja s učiteljem/školom	248	1,62	1,149	1,00	1	1	5	1,821	2,170
Odgojni stil majke	248	2,23	,667	2,00	2	1	4	,443	,439

Odgojni stil oca	246	2,40	,869	2,00	2	1	5	1,013	1,546
------------------	-----	------	------	------	---	---	---	-------	-------

Mjesto školovanja: 1=Gospić, 2=Garešnica; Spol: 1=M, 2=Ž; Prosječna ocjena: upisano; Veličina mjesta stanovanja: 1=selo, 2=prigradsko naselje, 3=grad, 4=veliki grad; Sportska aktivnost: 1=Ne, 2=Da; Zaposlenje majke: 1=nezaposlena, 2=zaposlena, 3=u mirovini, 4=studentica, 5=ne znam; Zaposlenje oca: 1=nezaposlen, 2=zaposlen, 3=u mirovini, 4=student, 5=ne znam; Prosječna primanja: 1=nisko ispodprosječna primanje, 2=ispodprosječna primanja, 3=prosječna primanja, 4=iznadprosječna primanja, 5=visoko iznadprosječna primanja; Odgojno-obrazovno poticajan dom 1,2,3,4,5; Suradljivost roditelja s učiteljem/školom: 1,2,3,4,5; Odgojni stil majke: 1=autoritarni/strogi odgojni stil, 2=autoritativni/demokratski odgojni stil, 3=permisivni/popustljivi odgojni stil, indiferentni/zanemarujući odgojni stil, 5=majka ne sudjeluje u odgoju; Odgojni stil oca: 1=autoritarni/strogi odgojni stil, 2=autoritativni/demokratski odgojni stil, 3=permisivni/popustljivi odgojni stil, indiferentni/zanemarujući odgojni stil, 5=otac ne sudjeluje u odgoju.

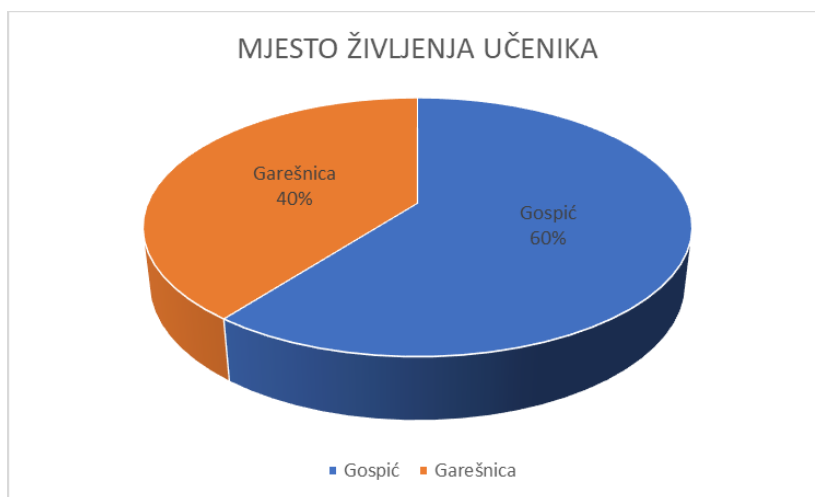
Iz *Tablice 1.* vidljivo je da je raspodjela prema spolu učenika za koje su se u ovom istraživanju prikupljali podaci prilično ravnomjerna ($M=1,47$; $SD=,500$) iako u određenoj mjeri dominiraju dječaci ($D=1$). Nadalje, s obzirom na mjesto u kojem se učenici školuju, uglavnom su to učenici iz Gospića ($D=1$). S obzirom na zadnje zabilježenu prosječnu ocjenu, uglavnom se radi o vrlo dobrim i izvrsnim učenicima ($M=4,31$; $SD=,813$; $D=5$). Uz to, gledajući veličinu mjesta stanovanja učenika, većina ih dolazi iz gradova ($D=3$; $C=3,00$) te se najčešće aktivno bave nekim sportom ($D=2$; $C=2,00$). Što se tiče zaposlenja roditelja, majke ($D=2$; $C=2,00$) i očevi ($D=2$; $C=2,00$) uglavnom su zaposleni te uglavnom ostvaruju prosječna primanja ($D=3$; $C=3,00$). Učitelji smatraju da učenici za koje su ispunjavali podatke uglavnom žive u odgojno-obrazovno poticajnim domovima ($D=1$; $C=1,00$) te najčešće imaju sestru i/ili brata ($D=1$; $C=1,00$). Učitelji smatraju da su roditelji učenika u potpunosti suradljivi s njima ili školom ($D=1$; $C=1,00$). Na koncu, učitelji smatraju da majke i očevi učenika za koje su se prikupljali podaci uglavnom njeguju demokratski odgojni stil ($D=2$; $C=2,00$).

Iz *Grafikona 1.* vidljivo je da u 62 % slučajeva učenici potječu iz prigradskog naselja, dok na selu živi 23 % učenika, a u gradu 15 % učenika.

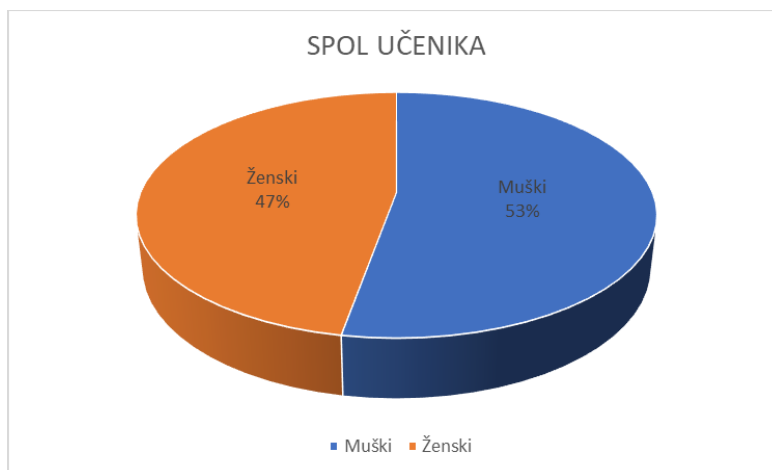
Grafikon 1. Veličina mjesta življenja

Grafikon 2. prikazuje mjesto življenja učenika, pri čemu je vidljivo da 60 % učenika za koje su prikupljeni podaci dolazi iz Gospića, a 40 % iz Garešnice.

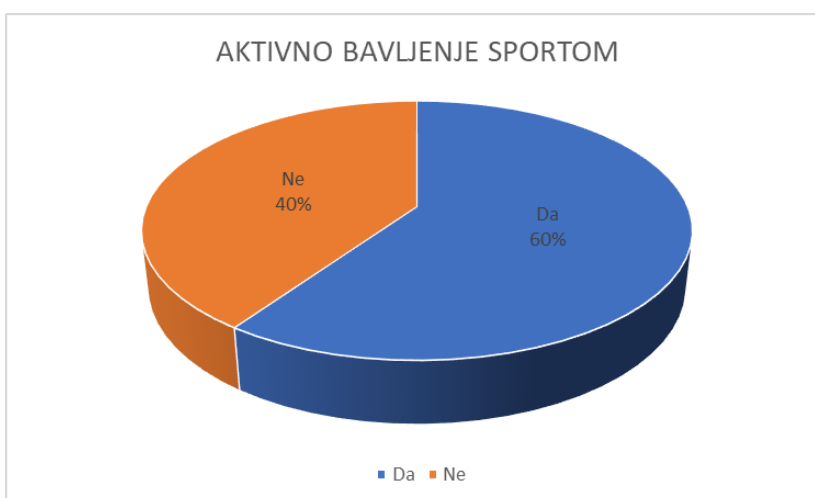
Grafikon 2. Mjesto življenja učenika

Iz *Grafikona 3.* može se uočiti da je među učenicima za koje su prikupljeni podaci bilo 53 % dječaka i 47 % djevojčica.

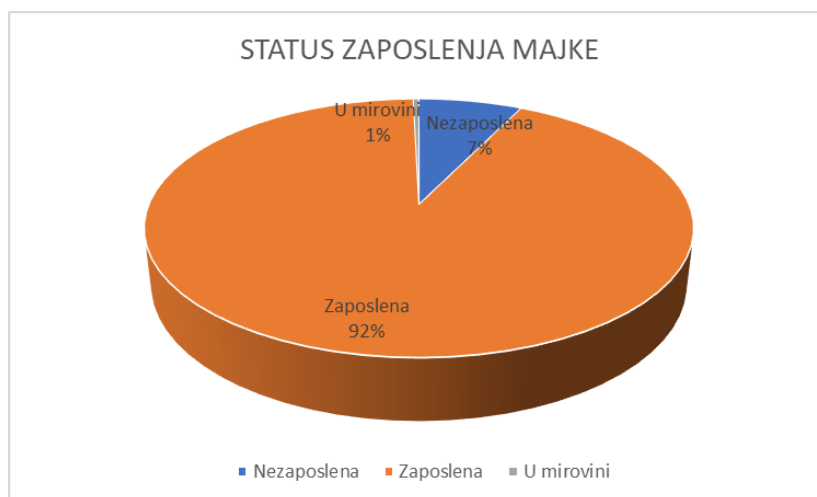
Grafikon 3. Spol učenika

Nadalje, *Grafikon 4.* odnosi se na aktivnost bavljenja sportom. Naime, vidljivo je da se 60 % učenika bavi sportom, dok se 40 % učenika ne bavi niti jednom vrstom sporta.

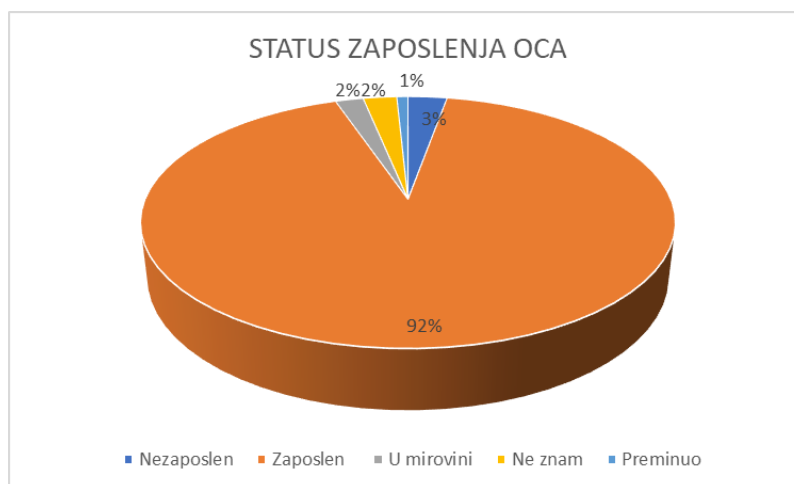
Grafikon 4. Aktivno bavljenje sportom

Grafikon 5. prikazuje status zaposlenja majki te je vidljivo da je 92 % majki zaposleno, 7 % je nezaposleno, a 1 % je u mirovini.

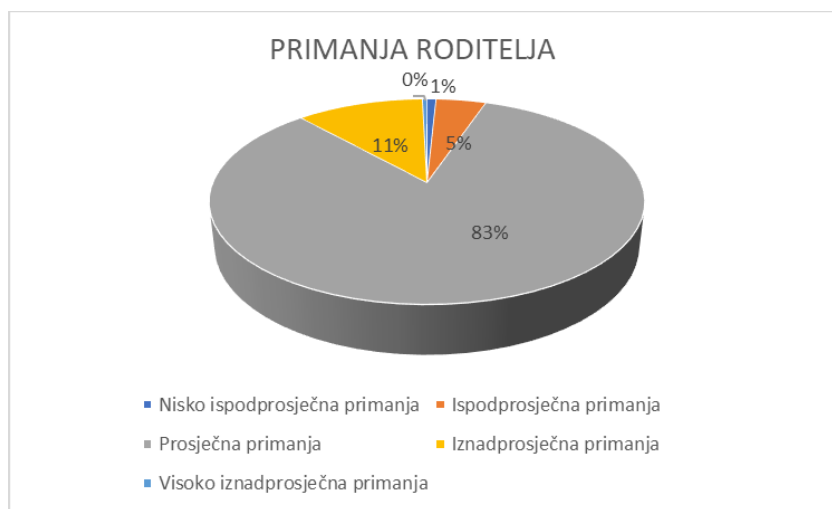
Grafikon 5. Status zaposlenja majke

Slično, *Grafikon 6.* prikazuje status zaposlenja oca; 92 % očeva je zaposleno, 3 % očeva je nezaposleno, 2 % očeva je u mirovini, a za 2 % očeva se ne zna status zaposlenja. Preostalih 1 % učenika za koje su prikupljeni podaci nema oca.

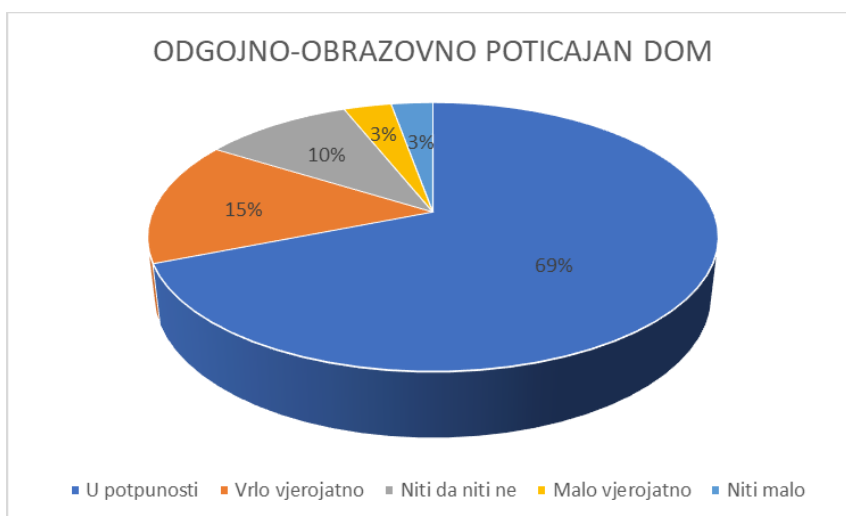
Grafikon 6. Status zaposlenja oca

Grafikon 7. prikazuje primanja roditelja. Većina roditelja ima prosječna primanja (83 %), iznadprosječna primanja ima 11 % roditelja, dok 5 % roditelja ima ispodprosječna primanja. Nisko ispodprosječna primana ima 1 % roditelja, a niti jedan roditelj prema procjeni učitelja nema visoko iznadprosječna primanja.

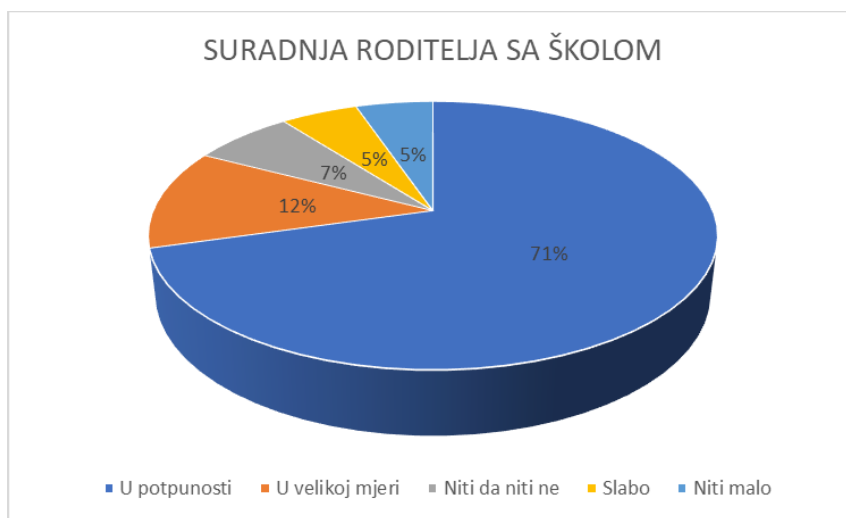
Grafikon 7. Primanja roditelja

Nadalje, na *Grafikonu 8.* prikazane su frekvencije odgovora na pitanje žive li učenici u odgojno-obrazovno poticajnom domu. Prema procjeni učitelja, 69 % djece potječe iz odgojno-obrazovno poticajnog doma, 15 % učenika vrlo vjerojatno dolazi iz odgojno-obrazovno poticajnog doma, za 10 % učenika učitelji smatraju da niti dolaze niti ne dolaze iz odgojno-obrazovno poticajnog doma, za 3 % učenika smatraju da malo vjerojatno dolaze iz odgojno-obrazovno poticajnog doma, dok za preostalih 3 % učenika smatraju da uopće nemaju odgojno-obrazovno poticajan dom.

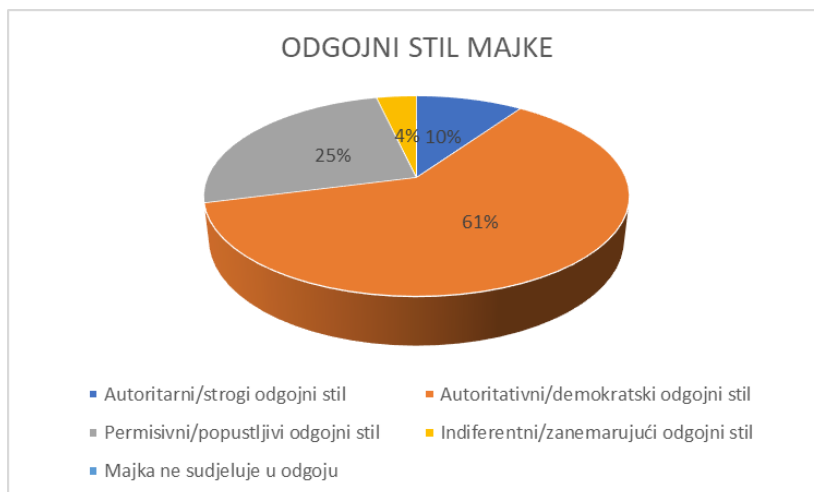
Grafikon 8. Odgojno-obrazovno poticajan dom

Grafikon 9. prikazuje suradnju roditelja sa školom. Iz grafičkog prikaza očito je da je suradnja roditelja sa školskom ustanovom koju njihova djeca pohađaju u 71 % slučajeva uspješna. Nadalje, suradnja je u velikoj mjeri ostvarena u 12 % slučajeva, a učitelji su procijenili da sa 7 % roditelja nemaju niti uspješnu niti neuspješnu suradnju. S 5 % roditelja suradnja je vrlo slaba, a u 5 % slučajeva suradnja ne postoji.

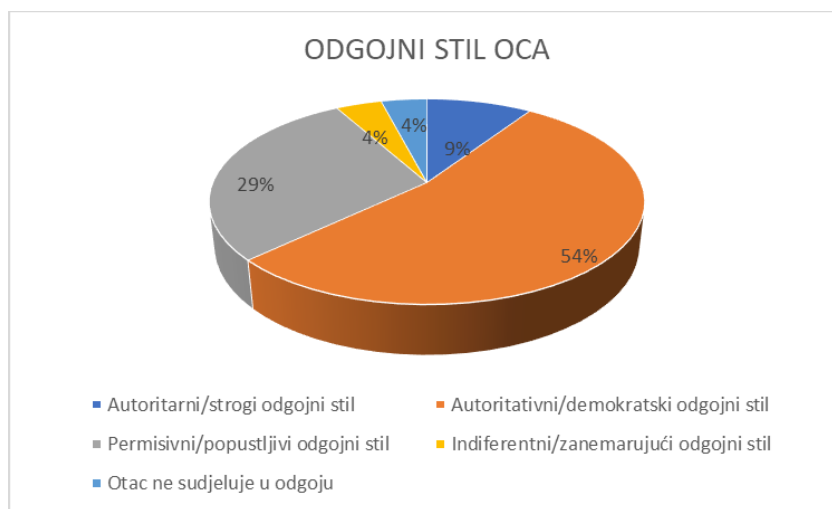
Grafikon 9. Suradnja roditelja sa školom

Grafikon 10. prikazuje odgojni stil majki učenika, gdje je u većini slučajeva prema procjeni učitelja zastupljen autoritativni/demokratski odgojni stil (61 %). U 25 % slučajeva zastupljen je permisivni/popustljivi stil odgoja, a kod 10 % majki zastupljen je autoritarni/strogi odgojni stil. Na koncu, kod 4 % majki zastupljen je indiferentni/zanemarujući odgojni stil. Prema procjeni učitelja ne postoji majka koja ne sudjeluje u odgoju djeteta.

Grafikon 10. Odgojni stil majke

Nadalje, *Grafikon 11.* prikazuje odgojni stil očeva. Učitelji procjenjuju da u 54 % slučajeva očevi primjenjuju autoritativni/demokratski odgojni stil. Učitelji u 29 % slučajeva procjenjuju da očevi imaju permisivni/popustljivi odgojni stil. Autoritarni/strogi odgojni stil ima 9 % očeva. Prema procjeni učitelja 4 % očeva ima indiferentni/zanemarujući stil odgoja, a 1 % očeva ne sudjeluje u odgoju.

Grafikon 11. Odgojni stil oca

Kako bi se dobio precizniji uvid u odgovore na pojedine tvrdnje o odgojno-obrazovnim-socijalnim postignućima ili ponašanjima, provedena je deskriptivna analiza svih čestica ovog dijela anketnog upitnika, a rezultati analize prikazani su u *Tablici 2*.

Tablica 2. Deskriptivni prikaz procjena učeničkih socijalnih, obrazovnih i odgojnih ponašanja, odnosno uspjeha

	M	SD	C	D	Min.	Max.	Skew.	Kurt.
Učenik/ca je sklon/a kašnjenju u školu.	1,44	1,070	1,00	1	1	5	2,436	4,651
Učenik/ca je generalno dobar/a u sportu.	3,90	1,184	4,00	5	1	5	-,865	-,166
Učenik uvijek i na vrijeme ispunjava svoje obveze.	4,16	1,085	5,00	5	1	5	-1,160	,559
Učenik/ca je dobar čitač/ica.	4,06	1,040	4,00	5	1	5	-1,045	,541
Učeničko/činovo zalaganje na nastavi na zadovoljavajućoj je razini.	4,06	1,054	4,00	5	1	5	-1,101	,665
Učenik/ca se dobro orijentira u prirodi.	4,25	,923	5,00	5	1	5	-1,140	,835
Učenik/ca je dobar/a u matematici.	3,95	1,108	4,00	5	1	5	-,893	-,029
Učenik/ca je dobar/a u stranim jezicima.	4,08	1,090	4,00	5	1	5	-1,098	,510
Učeničko/činovo informatička pismenost na zadovoljavajućoj je razini.	4,30	,922	5,00	5	1	5	-1,378	1,521
Učenik/ca sluša naredbe i ne treba mu/joj se ponavljati.	4,17	1,055	5,00	5	1	5	-1,220	,795
Učenik/ca je popularan/na u razredu.	3,92	1,031	4,00	4	1	5	-,911	,517
Učenik/ca zaboravlja opremu potrebnu za rad.	1,89	1,302	1,00	1	1	5	1,243	,197
Učenik/ca redovno obavlja domaću zadaću.	4,04	1,228	5,00	5	1	5	-1,090	,072

Učenik/ca je sklon/a upadanju u probleme.	1,55	1,112	1,00	1	1	5	2,050	3,039
Učenik/a uglavnom prvi/a započinje svađu.	1,51	1,057	1,00	1	1	5	2,187	3,748
Učenik/ca je sklon/a sukobima.	1,51	1,076	1,00	1	1	5	2,131	3,400
Učenik/ca je druželjubive prirode.	4,37	,917	5,00	5	1	5	-1,723	3,063
Učenik/ca ima veliku grupu prijatelja.	4,09	,983	4,00	5	1	5	-1,063	,833
Učenik/ca ima umjetničke sklonosti.	3,67	1,251	4,00	5	1	5	-,737	-,373
Učenik/ca postiže izvrstan školski uspjeh.	3,97	1,159	4,00	5	1	5	-1,022	,228
Učenik/ca dobro prati upute.	4,11	1,074	4,50	5	1	5	-,998	,054
Učenik/ca je u stanju dugo držati koncentraciju.	4,08	1,112	4,00	5	1	5	-1,185	,700

N=248

Iz *Tablice 2.* može se uočiti da učitelji u prosjeku smatraju da učenici za koje su ispunjavali podatke ne kasne u školu ($M=1,44$; $SD=1,070$). Učenici su prema procjeni učitelja uglavnom dobri u sportu ($D=5$, $C=4,00$, $M=3,90$; $SD=1,184$) te na vrijeme ispunjavaju svoje obveze ($D=5$; $C=5,00$; $M=4,16$; $SD=1,085$). Učenici su uglavnom dobri čitači ($D=5$; $C=4,00$; $M=4,06$; $SD=1,040$), a zalaganje na nastavi na zadovoljavajućoj je razini ($D=5$; $C=4,00$; $M=4,06$; $SD=1,054$). Prema procjeni učitelja učenici se dobro orijentiraju u prirodi ($D=5$; $C=5,00$; $M=4,25$; $SD=,923$), vrlo dobri su u matematici ($D=5$; $C=4,00$; $M=3,95$; $SD=1,108$), kao i u stranim jezicima ($D=5$; $C=4,00$; $M=4,08$; $SD=1,090$). Informatička pismenost učenika je na izvrsnoj razini ($D=5$; $C=5,00$; $M=4,30$; $SD=,922$).

Nadalje, iz *Tablice 2.* vidljivo je da, prema procjeni učitelja, učenici slušaju naredbe i ne treba im se učestalo ponavljati ($D=5$; $C=5,00$; $M=4,17$; $SD=1,055$). Što se tiče popularnosti učenika u razredu, učenici su, prema procjeni učitelja, na zadovoljavajućoj razini ($D=4$; $C=4,00$; $M=3,92$; $SD=1,031$). Uglavnom su redovni u nošenju opreme, tj. ne zaboravljaju je često ($D=1$; $C=1,00$; $M=1,89$; $SD=1,302$). Učenici redovno obavljaju domaću zadaću ($D=5$; $C=5,00$; $M=4,04$; $SD=1,228$) te nisu skloni upadanju u probleme ($D=1$; $C=1,00$; $M=1,55$; $SD=1,112$). Jednako tako, učenici za koje su prikupljeni podaci nisu skloni započinjanju svađe ($D=1$; $C=1,00$; $M=1,51$; $SD=1,057$) niti sukobima ($D=1$; $C=1,00$; $M=1,51$; $SD=1,076$).

Učitelji su procijenili da su učenici druželjubive prirode ($D=5$; $C=5,00$; $M=4,37$; $SD=,917$) te da se uglavnom kreću u velikoj grupi prijatelja ($D=5$; $C=4,00$; $M=4,09$; $SD=,983$). Imaju umjetničke sklonosti ($D=5$; $C=4,00$; $M=3,67$; $SD=1,251$) te uglavnom postižu izvrstan školski uspjeh ($D=5$; $C=4,00$; $M=3,97$; $SD=1,159$). Učenici su dobri u praćenju uputa ($D=5$; $C=4,50$; $M=4,11$; $SD=1,074$) i u stanju su dugo držati koncentraciju ($D=5$; $C=4,00$; $M=4,08$; $SD=1,112$).

S ciljem ispitivanja povezanosti između odgojnih, obrazovnih i socijalnih čimbenika učenika za koje se prikupljalo podatke i njihovog sportskog angažmana, a u svrhu potvrde hipoteza istraživanja, provedene su korelacijske analize. Rezultati navedenih analiza vidljivi su u *Tablici 3*.

Tablica 3. Pearsonovi koeficijenti korelacije (r) između aktivnog bavljenja sportom i odgojnih, obrazovnih i socijalnih čimbenika učenika

		Učenik/ca se aktivno bavi sportom.
Odgojni čimbenici	Učenik/ca je sklon/a kašnjenju u školu.	,234**
	Učenik/ca uvijek i na vrijeme ispunjava svoje obveze.	,089
	Učeničko/čino zalaganje na nastavi na zadovoljavajućoj je razini.	,131*
	Učenik/ca sluša naredbe i ne treba mu/joj ponavljati.	,093
	Učenik/ca zaboravlja opremu potrebnu za rad.	,097
	Učenik/ca redovno obavlja domaću zadaću.	-,010
	Učenik/ca dobro prati upute.	,110
	Učenik/ca je dugo u stanju držati koncentraciju.	,116
Socijalni čimbenici	Učenik/ca je popularan/na u razredu.	,207**
	Učenik/ca je sklon/a upadanju u probleme.	,016
	Učenik/ca uglavnom prvi/a započinje svađu.	0,40
	Učenik/ca je sklon/a sukobima.	,037
	Učenik/ca je druželjubive prirode.	,109
	Učenik/ca ima veliku grupu prijatelja.	,312**
Obrazovni čimbenici	Učenik/ca je dobar čitač/ica.	,083
	Učenik/ica je dobar/a u matematici.	,135*
	Učenik/ca je dobar/a u stranim jezicima.	,149*
	Učeničkova/čina informatička pismenost na zadovoljavajućoj razini.	,079
	Učenik/ca ima umjetničke sklonosti.	,068
	Učenik/ica postiže izvrstan školski uspjeh.	,176**

N=248; ** $p < ,01$; * $p < ,05$

U *Tablici 3*. vidi se da postoji statistički značajna pozitivna povezanost između učenikovog aktivnog bavljenja sportom i razine uspjeha na području matematike ($r = ,135$; $p < ,05$), razine usvojenosti stranog jezika ($r = ,149$; $p < ,05$) te izvrsnog školskog uspjeha ($r = ,176$; $p < ,01$). Dakle, veća zastupljenost bavljenja sportom kod učenika statistički je značajno povezana s boljim uspjehom na području matematike, više razine usvojenosti stranog jezika te boljeg školskog uspjeha učenika. Sve navedene statistički značajne povezanosti mogu se prema Petzu i suradnicima (2012) smatrati slabom do neznatnom povezanošću. Navedene čestice spadaju u obrazovne pokazatelje učenika.

Nadalje, može se uočiti kako postoji statistički značajna pozitivna povezanost između aktivnog bavljenja sportom i učenikove sklonosti kašnjenja u školu ($r = ,234$; $p < ,01$) te

učenikovog zalaganja na nastavi ($r=,131$; $p<,05$). Naime, uočava se da postoji statistički značajna povezanost između činjenice da se učenik bavi sportom i da učestalije kasni u školu te se slabije zalaže na nastavi. Spomenute statistički značajne povezanosti mogu se prema Petzu i sur. (2012) smatrati lakom, odnosno slabom do neznatnom povezanošću. Navedene čestice spadaju u odgojno primjerene pokazatelje učenika.

Naposljetku, iz *Tablice 3.* moguće je iščitati kako postoji statistički značajna pozitivna povezanost između aktivnog bavljenja sportom i učenikove popularnosti u razredu ($r=,207$; $p=<,01$) te imanja velike grupe prijatelja ($r=,312$; $p=<,05$). Uočeno je postoji povezanost između aktivnog bavljenja sportom i veće razine popularnosti u razredu te imanja veće grupe prijatelja. Obje navedene povezanosti mogu se, prema Petzu i sur. (2012), smatrati lakom povezanošću. Navedene čestice smatrane su socijalnim pokazateljima učenika.

Na osnovi rezultata koji su prikazani u *Tablici 3.* dolazi se do zaključka da je prva hipoteza u istraživanju, koja je glasila „Postoji statistički značajna pozitivna povezanost između odgojno primjerenih ponašanja učenika i njihovog bavljenja sportom“, potvrđena. No, treba naglasiti da je ova povezanost pozitivna zbog prirode pitanja o kašnjenju u školu i zalaganja na nastavi te da ova pozitivna povezanost ne označava i pozitivno primjereno ponašanje učenika koji se bave sportom.

S druge strane, druga hipoteza istraživanja, koja je glasila: „Postoji statistički značajna pozitivna povezanost između školskog uspjeha učenika i njihovog bavljenja sportom“, te treća hipoteza istraživanja, koja je glasila: „Postoji statistički značajna pozitivna povezanost između socijalno primjerenih ponašanja učenika i njihovog bavljenja sportom“, mogu se smatrati potvrđenima.

Iako uspostavljanje razlika među učenicima koji se bave sportom i onima koji se ne bave sportom nije predmet ovog rada te ne obuhvaća niti jednu hipotezu, radi veće informativnosti rezultata prikazani su u nastavku (*Tablica 4.*) usporedni rezultati prosječnih vrijednosti za sportaše i učenike koji se ne bave sportom.

Tablica 4. Usporedni prikaz prosječnih vrijednosti odgovora na anketna pitanja za učenike koji se bave i onih koji se ne bave sportom

	Sportaši (N=148)		Nesportaši (N=100)	
	M	SD	M	SD
Učenik/ca je sklon/a kašnjenju u školu.	1,23	,800	1,74	1,323
Učenik/ca je generalno dobar/a u sportu.	4,17	1,103	3,50	1,193
Učenik/ca uvijek i na vrijeme ispunjava svoje obveze.	4,24	1,026	4,04	1,163
Učenik/ca je dobar čitač/ica.	4,14	1,015	3,96	1,072

Učeničko/čino zalaganje na nastavi na zadovoljavajućoj je razini.	4,17	,982	3,89	1,136
Učenik/ca se dobro orijentira u prirodi.	4,32	,911	4,15	,936
Učenik/ca je dobar/a u matematici.	4,07	1,050	3,77	1,171
Učenik/ca je dobar/a u stranim jezicima.	4,21	1,025	3,88	1,157
Učeničkova/čina informatička pismenost na zadovoljavajućoj je razini.	4,36	,841	4,21	1,028
Učenik/ca sluša naredbe i ne treba mu/joj se ponavljati.	4,25	,918	4,05	1,226
Učenik/ca je popularan/a u razredu.	4,09	,957	3,66	1,085
Učenik/ca zaboravlja opremu potrebnu za rad.	1,78	1,275	2,04	1,333
Učenik/ca redovno obavlja domaću zadaću.	4,03	1,264	4,06	1,179
Učenik/ca je sklon/a upadanju u probleme.	1,53	1,078	1,57	1,166
Učenik/ca uglavnom prvi/a započinje svađu.	1,47	1,053	1,56	1,067
Učenik/ca je sklon/a sukobima.	1,48	1,066	1,56	1,095
Učenik/ca je druželjubive prirode.	4,45	,844	4,25	1,009
Učenik/ca ima veliku grupu prijatelja.	4,34	,863	3,72	1,036
Učenik/ca ima umjetničke sklonosti.	3,74	1,230	3,57	1,281
Učenik/ca postiže izvrstan školski uspjeh.	4,14	1,060	3,72	1,256
Učenik/ca dobro prati upute.	4,21	,991	3,97	1,176
Učenik/ca je u stanju dugo držati koncentraciju.	4,18	,990	3,92	1,261

1= uopće se ne slažem; 2= uglavnom se ne slažem; 3= niti se slažem, niti se ne slažem; 4= uglavnom se slažem; 5= slažem se u potpunosti.

Iz aritmetičkih sredina prikazanih u *Tablici 4.* vidljivo je da sportaši ($M=1,23$; $SD=,800$) rjeđe kasne u školu od onih učenika koji se ne bave sportom ($M=1,74$; $SD=1,323$). Kako je očekivan, generalno su bolji u sportu ($M=4,17$; $SD=1,103$) od nesportaša ($M=3,50$; $SD=1,193$).

Nadalje, vidljivo je da učenici koji se bave sportom ($M=4,24$; $SD=1,026$) učestalije ispunjavaju svoje školske obveze od nesportaša ($M=4,04$; $SD=1,163$), kvaliteta čitanja im je u prosjeku na višoj razini ($M=4,14$; $SD=1,015$) od nesportaša ($M=3,96$; $SD=1,072$) te se više u prosjeku zalažu na nastavi ($M=4,17$; $SD=,982$) od svojih vršnjaka koji se ne bave sportom ($M=3,89$; $SD=1,136$).

Što se tiče orijentacije u prirodi sportaša ($M=4,32$; $SD=,911$) i nesportaša ($M=4,15$; $SD=,936$), učenici koji se bave sportom iskazuju u prosjeku bolje sposobnosti snalaženje u prirodi, ali u prosjeku postižu i više rezultate ($M=4,07$; $SD=1,050$) u matematici ($M=3,77$; $SD=1,171$). Jednako tako, sportaši u prosjeku postižu bolje rezultate u stranim jezicima ($M=4,21$; $SD=1,025$) od nesportaša ($M=3,88$; $SD=1,157$). Informatička pismenost u prosjeku je na višem stupnju kod sportaša ($M=4,36$; $SD=,841$) nego kod nesportaša ($M=4,21$; $SD=1,028$).

Kod slušanja naredbi sportaši ($M=4,25$; $SD=,918$) su koncentriraniji te im ne treba učestalo ponavljati, dok kod nesportaša ($M=4,05$; $SD=1,226$) treba učestalije ponavljati naredbe.

Iz aritmetičkih sredina vidljivo je da su sportaši ($M=4,09$; $SD=,957$) češće popularni u razredu od nesportaša ($M=3,66$; $SD=1,085$) te su manje skloni zaboravljanju opreme ($M=1,78$; $SD=1,257$) od nesportaša ($M=2,04$; $SD=1,333$).

Iz aritmetičkih sredina o učestalosti obavljanja domaće zadaće prosječne vrijednosti gotovo su izjednačene, no sportaši ($M=4,03$; $SD=1,264$) iskazuju nešto slabiju redovitost u pisanju domaće zadaće od nesportaša ($M=4,06$; $SD=1,179$).

Što se tiče sklonosti upadanja u probleme, sportaši ($M=1,53$; $SD=1,078$) u prosjeku rjeđe upadaju u probleme od nesportaša ($M=1,57$; $SD=1,166$), no treba napomenuti i da je razlika među aritmetičkim sredinama vrlo mala. Nadalje, sportaši ($M=1,47$; $SD=1,053$) rjeđe započinju svađe od nesportaša ($M=1,56$; $SD=1,067$) te su u prosjeku manje skloni sukobima ($M=1,48$; $SD=1,066$) od učenika koji se ne bave sportom ($M=1,56$; $SD=1,095$).

Iz aritmetičkih sredina vidljivo je da su učenici koji se bave sportom ($M=4,45$; $SD=,844$) u prosjeku druželjubivije prirode od nesportaša ($M=4,25$; $SD=1,009$) te da imaju veću grupu prijatelja ($M=4,34$; $SD=,863$) od onih koji se ne bave sportom ($M=3,72$; $SD=1,036$).

Sportaši u prosjeku iskazuju više umjetničkih sklonosti ($M=3,74$; $SD=1,230$) od nesportaša ($M=3,57$; $SD=1,281$) te u prosjeku češće postižu izvrstan školski uspjeh ($M=4,14$; $SD=1,060$) u odnosu na nesportaše ($M=3,72$; $SD=1,256$).

Jednako tako, učenici sportaši ($M=4,21$; $SD=,991$) u prosjeku bolje prate upute od učenika nesportaša ($M=3,97$; $SD=1,176$) te u prosjeku duže održavaju koncentraciju ($M=4,18$; $SD=,990$) od kolega nesportaša ($M=3,92$; $SD=1,261$).

3.5. Rasprava i zaključak

Na osnovu rezultata provedenog istraživanja dolazi se do zaključka kako postoji statistički značajna pozitivna povezanost između bavljenja sportom i učenikove sklonosti kašnjenju u školu te učenikovog zalaganja na nastavi. Dakle, ova pozitivna povezanost nije ujedno i odgojno primjereno ponašanje učenika koji se bave sportom. No, s druge strane, postoji statistički značajna pozitivna povezanost između učenikovog aktivnog bavljenja sportom i njegovog uspjeha na području matematike, stranog jezika te ukupnog školskog uspjeha. Iz uvida u ove povezanosti može se zaključiti da je bavljenje sportom pozitivno povezano s općih obrazovnim postignućem ili obrazovnim postignućem u određenom području. Na koncu, dokazalo se da postoji pozitivna statistički značajna povezanost između bavljenja sportom i razine popularnosti učenika te veličine grupe prijatelja. Ova se povezanost može tumačiti i kao pozitivan odnos između bavljenja sportom i određenih socijalnih vještina učenika.

U odnosu na prijašnje rezultate istraživanja, može se ustvrditi da je većina dobivenih rezultata očekivana. Primjerice, neka od prethodnih istraživanja (Busija, 2017) utvrdili su da je kod sportaša manje izražena stopa nasilja te da su usmjereniji na zadatak i uspjeh. Također, isto istraživanje pokazuje da sudjelovanje u sportu u kombinaciji sa školskim aktivnostima i vodstvom u školi može povećati akademska postignuća, a to se potvrdilo i u o ovome radu. Nadalje, u odnosu na grupu prijatelja, neka istraživanja (Blaževac, 2023) pokazala su da 81 % sudionika sa zadovoljstvom ide na treninge zbog druženja te se veliki broj ispitanika druži sa svojim suigračima i nakon treninga. Slično tomu, istraživanje Sopa i Pohmaci (2014) ukazuje na to da tek 5 % ispitanika ne voli rad u timu, pomaganje i interakciju sa suigračima i sl. S druge strane, njih gotovo 9 od 10 uočava važnost sportske ekipe te naglašava pozitivno djelovanje sportskih aktivnosti na zajedništvo. Navedeni rezultati u skladu su s rezultatima ovog istraživanja.

Prethodna istraživanja pokazuju da djeca osnovnoškolske dobi postižu bolji akademski uspjeh te da su zainteresirana za napredovanje ukoliko su uključeni u timske sportove. U istraživanju je 40,5 % sudionika smatralo da postižu bolje rezultate u školi otkada se bave sportom, dok se 44,6 % sudionika slaže kako otkad se bave sportom češće istražuju nešto novo i nove načine učenja. Većina sudionika u spomenutom istraživanju (Busija, 2022), tj. njih 9 od 10 ide na treninge zbog želje za napredovanjem u sportu. Oba spomenuta istraživanja pokazuju značajnu povezanost boljeg školskog uspjeha i aktivnog bavljenja sportom, dok su rezultati istraživanja koje su proveli Varešlija i Palić (2012) pokazali da tek svaki peti ispitanik koji se aktivno bavi sportom ima ujedno i bolji akademski uspjeh što ostavlja prostor za ispitivanje i nekih drugih dobrobiti sporta na školski uspjeh, ali i ispitivanja ozbiljnosti posvećenosti sportu

i utjecaja na školski uspjeh i razvoj. Naime, za pretpostaviti je da učenici koji su profesionalni sportaši nemaju jednako vremena za ispunjavanje školskih obveza kao učenici koji se rekreativno bave sportom ili oni koji se uopće ne bave sportom. Dakle, odnos spram sporta vrlo vjerojatno može ostaviti traga i na školski uspjeh, osobito na pravovremeno ispunjavanje svih školskih obveza, što se može povezati s odgojnim aspektima djetetovog razvoja.

Primarne poteškoće ovog istraživanja odnose se na prikupljanje podataka. Naime, procjena učitelja u nekim slučajevima ne mora biti u potpunosti pouzdano i objektivno mjerilo. S obzirom na to da obiteljski odnosi imaju višestruku ulogu u oblikovanju mladih sportaša, njihove motivacije i uspjeha, ovo se posebice ističe u slučajevima kada učitelji procjenjuju odgojne stilove roditelja ili odgojno (ne)povoljnu sredinu u kojoj učenik živi. U budućim istraživanjima bilo bi poželjno uključiti trenere, roditelje i ostale stručne osobe koje sudjeluju u procesu odgoja i obrazovanja djece te na temelju većeg broja izvora procijeniti stvarno stanje. Preporuka je za buduća istraživanja i da se prati napredak djece kroz njihovo osnovnoškolsko obrazovanje ili da se provode ponovljena ispitivanja kako bi se dobio konkretniji uvid u njihove promjene u sportskim aktivnostima, afinitetima, ali i u sve ono što može utjecati na odgojno-obrazovno-socijalni razvoj u odnosu na sportsku aktivnost. Preporuka je i da se, osim u školi, istraživanja provedu i u sportskim klubovima te da se usporede razlike između različitih sportova, grupnih i kolektivnih, jer se može pretpostaviti da sportovi koji zahtijevaju veću individualnu posvećenost drugačije utječu na spomenute čimbenike razvoja od onih u kojima se sudjeluje na grupnoj razini.

4. POPIS LITERATURE

- Barić, R. i Horga, S. (2006). *Psihosocijalni i odgojni aspekti interakcije trenera i djeteta sportaša*. Zagreb: Kineziološko fakultet u Zagrebu.
- Blaževac, D. (2023). *Utjecaj timskih sportova na socijalizaciju djece osnovnoškolskog uzrasta*. Diplomski rad. Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku. Filozofski fakultet Osijek: Diplomski dvopredmetni sveučilišni studij pedagogija i povijest.
- Brajša-Žganec A., Slunjski, E. (2007). Socioemocionalni razvoj u predškolskoj dobi: povezanost razumijevanja emocija i prosocijalnoga ponašanja. *Društvena istraživanja: časopis za opća društvena pitanja*, 16(3(89)). Dostupno na web stranici: <https://hrcak.srce.hr/19080> (preuzeto 12. srpnja 2024.)
- Brajša-Žganec, A. (2003). *Dijete i obitelj: emocionalni i socijalni razvoj*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Bratanić, M. (1991). *Mikropedagogija: interakcijsko-komunikacijski aspekt odgoja : priručnik za studente i nastavnike*. Zagreb: Školska knjiga.
- Busija, S. (2017). *Stavovi učenika prema sportskim aktivnostima i njihova povezanost s uspjehom u školi*. Diplomski rad. Sveučilište u Zagrebu. Učiteljski fakultet Odsjek za učiteljske studije: Čakovec.
- Cindrić, Maja (1992). *Izvanastavne i izvanškolske aktivnosti učenika osnovne škole. Život i škola: Odgojne znanosti*, 9(2). Dostupno na web stranici: <https://hrcak.srce.hr/file/37104> (preuzeto 12. kolovoza 2024.)
- Cox, R. H. (1998). *Psihologija sporta*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Karković, R. (1998.) *Roditelji i dijete u športu*. Zagreb: Oktar.
- Katz, L.; McClellan, D. (1999). *Poticanje razvoja dječje socijalne kompetencije*. Zagreb: EDUCA.
- Klarin, M. (2006). *Razvoj djece u socijalnom kontekstu: roditelji, vršnjaci, učitelji-kontekst razvoja djeteta*. Zagreb: Naklada Slap.

- Koraj, Z. (1999). *Epifemenologija odgoja i obrazovanja*. U: Mijatović, A. (ur.) *Osnove suvremene pedagogije*. Zagreb: HPKZ: 511-535.
- Košir, Š. (2023). Motivacija u sportu. *Varaždinski učitelj - digitalni stručni časopis za odgoj i obrazovanje*, 6(11), 2-4.
- Krželj, V. (2009). *Dijete i sport*. Klinika za dječje bolesti Kliničkog bolničkog centra Split. Split: Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu
- Maffuli, N., Fixsen, J. A., Jackson, A. M. (1992). Muscular strength in idiopathic haemihypertrophy. *Clinical Physiology and Functional Imaging*, 12(2). Dostupno na web stranici: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1475-097X.1992.tb00300.x> (preuzeto, 20. rujna 2024.)
- Malacko, J. (1986). *Osnove sportskog treninga*. Beograd: Sportska knjiga: 7-9.
- Markuš, M. (2010). Socijalna kompetentnost – jedna od ključnih kompetencija: *Napredak: Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju*, 151(3-4). Dostupno na web stranici: <https://hrcak.srce.hr/82719> (preuzeto 10. srpnja 2024.)
- Mendeš, B. (2010). *Izvanastavne aktivnosti u suvremenom osnovnoškolskom kontekstu*, u: H. Ivon (Ur.). *Umjetnički odgoj i obrazovanje u školskom kurikulumu*. Split: Filozofski fakultet u Splitu i Hrvatski pedagoško-književni zbor ogranak u Splitu. 123-137.
- Milanović, D. (2009). *Teorija i metodika treninga*. Odjel za izobrazbu trenera Društvenog veleučilišta u Zagrebu. Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Oštrić, N. (2020). *Dječja igra*. Završni rad. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Petz, B., V. Kolesarić i D. Ivanec (2012). *Petzova statistika. Osnovne statističke metode za nematematičare*. Zagreb: Naklada Slap.
- Prskalo, I. (2004). *Osnove kineziologije. Udžbenik za studente učiteljskih škola*. Petrinja: Visoka učiteljska škola.
- Ravnić, F. (2020). *Razvoj sportskog turizma u Gradu Opatiji*. Diplomski rad. Kineziološki fakultet. Sveučilište u Zagrebu.
- Sopa, I. S. i Pomohaci, M. (2014). Socialization Through Sport, Effects of Team Sports on Students at Primary Level. *4th International Congress Of Physical Education, Sport*

- And Kinetotherapy*. National Univeristy of Physical Education and Sport: Bucharest, Dostupno na web stranici: https://www.academia.edu/17781195/Socialization_Through_Sport_Effects_of_Team_Sports_on_Students_at_Primary_Level (preuzeto 27. rujna 2024).
- Sopa, I. S. i Pomohaci, M. (2017). Extracurricular Sport Activities and their Importance in Children Socialization and Integration Process. *Buletinul Stiintific al Academiei Fortelor Terestre „Nicolae Balcescu“*. Dostupno na web stranici: <https://sciendo.com/article/10.1515/bsaft-2017-0007> (preuzeto 27. rujna 2024.)
- Tušak, M. (2003). *Strategije motiviranja v športu*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
- Valjan Vukić, V. (2016). Izvannastavne i izvanškolske aktivnosti učenika – višestruke perspektive. *Školski vjesnik: časopis za pedagogijsku teoriju i praksu*, 65(1). Dostupno na web stranici: <https://hrcak.srce.hr/file/261354> (preuzeto 8. srpnja 2024.)
- Varešlija, F. i Palić, A. (2012). Utjecaj bavljenja sportom na uspješnost ostvarenog učinka u školi: *Sportski Logos: naučno – stručni časopis*, 10(19). Dostupno na web stranici: <https://plus.cobiss.net/cobiss/bh/bs/bib/512821967> (preuzeto 21. rujna 2024).
- Vasta, R., Haith, M. M., Miller, S. A. (2005). *Dječja psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Vukasović, A. (2001). *Pedagogija*. Zagreb: Hrvatski katolički zbor „MI“.
- Winterbottom, M. R. (1953). *The relation of childhood training in independence to achievement motivation*. Unpublished doctoral disertation: University of Michigan, AN Arbor.
- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, pročišćeni tekst zakona. NN [87/08](#), [86/09](#), [92/10](#), [105/10](#), [90/11](#), [5/12](#), [16/12](#), [86/12](#), [126/12](#), [94/13](#), [152/14](#), [07/17](#), [68/18](#), [98/19](#), [64/20](#), [151/22](#), [155/23](#), [156/23](#). Dostupno na web stranici: <https://www.zakon.hr/z/317/Zakon-o-odgoju-i-obrazovanju-u-osnovnoj-i-srednjoj-%C5%A1koli> (preuzeto 14. srpnja 2024.)
- Zulić, A, i Frapporti-Roglić, M. (2013). *Psihologija i pedagogija sporta* (skripta). Zagreb: Hrvatski nogometni savez, Nogometna akademija.

Župančić, Martina i Hasikić, Alen (2020). Socijalna kompetentnost u ranoj i predškolskoj dobi. *Metodički obzori*. Dostupno na web stranici: <https://hrcak.srce.hr/file/366327> (preuzeto 12. srpnja 2024.)

Internetski izvori:

Chambers, S. T. (1991). *Factors Affecting Elementary School Students' Participation in Sports*. Dostupno na web stranici: <https://www.journals.uchicago.edu/doi/abs/10.1086/461663> (preuzeto 2. srpnja 2024.)

Fikuš, M. (2015). Uloga roditelja u usmjeravanju djeteta u sport. Dostupno na web stranici: <https://www.istrazime.com/psihologija-sporta/uloga-roditelja-u-usmjeravanju-djeteta-u-sport/> (preuzeto 14. srpnja 2024.)

Pestana, E. R., Gomes de Carvalho, W. R., Menezes Nunes, L. A., Silva Almeida Junior, F. A., Salvador, E. P. i sur. (2018). *Sports practice and factors associated with school performance in grade and high school: comparison between athletes and non-athletes*. Dostupno na web stranici: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11332-018-0478-6> (preuzeto 2. srpnja 2024.)

Hrvatska enciklopedija. *Šport*. Dostupno na web stranici: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/sport> (preuzeto 12. srpnja 2024.)

Osnove mentalne pripreme. Dostupno na web stranici: <https://tksplit1950.hr/wpcontent/uploads/2021/01/Osnove-mentalne-pripreme.pdf> (preuzeto 18. rujna 2024.)

5. POPIS SLIKA

Slika 1. Faktori za razvoj ličnosti (Bratanić, 1991)	12
Slika 2. Interakcijsko-komunikacijski aspekt odgoja (Bratanić, 1991).....	13

6. POPIS TABLICA

<i>Tablica 1.</i> Deskriptivni podaci socio-demografskih čimbenika sudionika istraživanja	16
<i>Tablica 2.</i> Deskriptivni prikaz procjena učeničkih socijalnih, obrazovnih i odgojnih ponašanja, odnosno uspjeha	22
<i>Tablica 3.</i> Pearsonovi koeficijenti korelacije (r) između aktivnog bavljenja sportom i odgojnih, obrazovnih i socijalnih čimbenika učenika	24
<i>Tablica 4.</i> Usporedni prikaz prosječnih vrijednosti odgovora na anketna pitanja za učenike koji se bave i onih koji se ne bave sportom	25

7. POPIS GRAFIKONA

<i>Grafikon 1. Veličina mjesta življenja</i>	<i>17</i>
<i>Grafikon 2. Mjesto življenja učenika.....</i>	<i>18</i>
<i>Grafikon 3. Spol učenika</i>	<i>18</i>
<i>Grafikon 4. Aktivno bavljenje sportom</i>	<i>18</i>
<i>Grafikon 5. Status zaposlenja majke.....</i>	<i>19</i>
<i>Grafikon 6. Status zaposlenja oca</i>	<i>19</i>
<i>Grafikon 7. Primanja roditelja.....</i>	<i>20</i>
<i>Grafikon 8. Odgojno-obrazovno poticajan dom</i>	<i>20</i>
<i>Grafikon 9. Suradnja roditelja sa školom</i>	<i>21</i>
<i>Grafikon 10. Odgojni stil majke.....</i>	<i>21</i>
<i>Grafikon 11. Odgojni stil oca</i>	<i>22</i>

8. PRILOZI

Prilog 1. Anketni obrazac

Šifra učenika (na crte upišite informaciju koja se traži ispod crte):

drugo i treće slovo učenikovog imena

prvo slovo učenikovog prezimena

dan rođenja učenika (brojkom)

Poštovani učitelji,

pred vama se nalazi kratka anketa u kojoj se, u svrhu izrade diplomskog rada na Odjelu za nastavničke studije u Gospiću (Sveučilište u Zadru), pokušava ispitati određene odnose između sportskih sklonosti učenika, njihovog školskog uspjeha i usvojenih odgojnih vrijednosti.

Upitnik je anoniman, a šifra iz zaglavlja služi isključivo radi povezivanja različitih odgovora vezanih za iste učenike u eventualnim budućim istraživanjima i niti na koji način ne otkriva identitet učenika. Rezultati istraživanja koristit će se isključivo u grupnim analizama vezanim za diplomski rad i eventualna naknadna istraživanja.

Ispunjavanje ankete ne traje duže od 10 minuta te vas molimo da, ukoliko je moguće, za svakog učenika u svom razredu ispunite zasebnu anketu. Ispunjavanje je u potpunosti dobrovoljno te u bilo kojem trenutku možete odustati od istog.

Za sva pitanja stojimo na raspolaganju uživo ili na e-mail adrese.

djurkovic@unizd.hr (dr. sc. Denis Jurković — mentor)

lara.kozuharl@gmail.com (Lara Kožuhar — studentica)

Unaprijed hvala

Lara Kožuhar, studentica 5. godine učiteljskog studija

DEMOGRAFSKI PODACI O UČENIKU

Spol učenika/ce (zaokružiti): M ž

Zadnje zabilježena prosječna ocjena učenika (upisati, 2 decimalna broja): _____

Učenik/ca živi u (zaokružiti slovo ispred odgovora):

- a) selo
- b) prigradsko naselje
- c) grad
- d) veliki grad (Zagreb, Split, Rijeka, Osijek)

Učenik/ca se aktivno bavi nekim sportom u klubu ili organizaciji (zaokružiti): DA NE Status zaposlenja majke (zaokružiti slovo ispred odgovora):

- a) nezaposlena
- b) zaposlena
- c) u mirovini
- d) studentica
- e) ne znam

Status zaposlenja oca (zaokružiti slovo ispred odgovora):

- a) nezaposlen
- b) zaposlen
- c) u mirovini
- d) student
- e) ne znam

Prema Vašem mišljenju, učenikovi roditelji imaju (zaokružiti slovo ispred odgovora):

- a) nisko ispodprosječna primanja
- b) ispodprosječna primanja
- c) prosječna primanja
- d) iznadprosječna primanja
- e) visoko iznadprosječna primanja

U kojoj mjeri, prema Vašem mišljenju, učenik živi u odgojno-obrazovno poticajnom domu (zaokružiti; 1 = u potpunosti; 5 = niti malo):

1 2 3 4 5

Učenik/ca ima brata (zaokružiti): DA NE

Učenik/ca ima sestru (zaokružiti): DA NE

U kojoj su mjeri roditelji učenika/ce suradljivi u odnosu s Vama ili školom (zaokružiti; 1 = u potpunosti; 5 = niti malo):

1 2 3 4 5

Prema vašoj procjeni, učenika/cu majka odgaja (zaokružiti slovo ispred odgovora):

- a) autoritarnim/strogim odgojnim stilom
- b) autoritativnim/demokratskim odgojnim stilom
- c) permisivnim/popustljivim odgojnim stilom
- d) indiferentnim/zanemarujućim odgojnim stilom
- e) majka ne sudjeluje u odgoju

Prema vašoj procjeni, učenika/cu otac odgaja (zaokružiti slovo ispred odgovora):

- a) autoritarnim/strogim odgojnim stilom
- b) autoritativnim/demokratskim odgojnim stilom
- c) permisivnim/popustljivim odgojnim stilom
- d) indiferentnim/zanemarujućim odgojnim stilom
- e) otac ne sudjeluje u odgoju

ODGOJNO-OBRAZOVNE INFORMACIJE O UČENIKU:

(1 = uopće se ne slažem; 2 = uglavnom se ne slažem; 3 = niti se slažem, niti se ne slažem; 4 = uglavnom se slažem; 5 = slažem se u potpunosti)

Tvrdnje.	Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	Uopće se slažem
Učenik/ca je sklon/a kašnjenju u školu.					
Učenik/ca je generalno dobar/a u sportu.					
Učenik/ca uvijek i na vrijeme ispunjava svoje obveze.					
Učenik/ca je dobar/a čitač/ica.					
Učeničko/cino zalaganje na nastavi na zadovoljavajućoj je razini.					
Učenik/ca se dobro orijentira u prirodi.					
Učenik/ca je dobar/a u matematici.					
Učenik/ca je dobar/a u stranim jezicima.					
Učeničkova/cina informatička pismenost na zadovoljavajućoj je razini.					
Učenik/ca sluša naredbe i ne trebaju mu/joj se ponavljati.					
Učenik/caje popularan/na u razredu.					
Učenik/ca zaboravlja opremu potrebnu za rad.					
Učenik/ca redovno obavlja domaću zadaću.					
Učenik/ca je sklon/a upadanju u probleme.					
Učenik/ca uglavnom prvi/a započinje svađu.					
Učenik/ca je sklon/a sukobima.					
Učenik/ca je druželjubive prirode.					
Učenik/ca ima veliku grupu prijatelja.					
Učenik/ca ima umjetničke sklonosti.					
Učenik/ca postiže izvrstan školski uspjeh.					

Učenik/ca dobro prati upute.					
Učenik/ca je u stanju dugo držati koncentraciju.					